

1. Een schakel zijn

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Handelingen 9:1-18
Hoe Ananias gebruikt wordt in het leven van Paulus.

Als je dit gedeelte gaat vertellen, kun je ook een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Kies een gedeelte over kinderen die een schakel mogen zijn in Gods Koninkrijk. Bijvoorbeeld de roeping van Samuël (1 Sam.3) of het dienstmeisje van Naäman de Syriër (2 Kon. 5).

Doel

De kinderen

- *weten hoe God Ananias gebruikte op de bekeringsweg van Paulus*
- *beseffen dat God iedereen (ook kinderen!) kan inschakelen voor het werk in Zijn Koninkrijk*
- *kunnen bidden dat ze zelf een schakel mogen zijn in het werk van Gods Koninkrijk*

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de kinderen met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 51:1	Genâ o God, genâ hoor mijn gebed
Psalm 86:6	Leer mij naar Uw wil te hand'len
Psalm 86:9	Doe een teken mij ten goede
Psalm 119:9	Doe bij Uw knecht weldadigheid, o Heer'
Psalm 123:1	Ik hef tot U Die in de hemel zit

Gele bundel	Welzalig de man, die niet wandelt
Gele bundel	Give me oil in my lamp
Gele bundel	Bron van zaligheden
Gele bundel	Roept uit aan alle stranden
Gele bundel	Neem mijn leven laat het Heer'.
Gele bundel	Wees ook jij een discipel

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

Heidelbergse catechismus, zondag 33	Over de bekering
Dordtse leerregels; hoofdstuk 1; artikel 3	God zendt verkondigers van de zeer blijde boodschap
Nederlandse geloofsbelijdenis, artikel 24	Van de heiligmaking van de mensen en de goede werken

Exegese

Handelingen 9:10-18 en 22:12-16 Ananias

Focus

- God schakelt mensen in om anderen voor Zich te winnen.
- Genade maakt vergevingsgezind en liefdevol

Omschrijving focus

Ananias is maar een kleine schakel in het leven en de geschiedenis van Paulus. Maar wel een heel belangrijke. Je leest er snel overheen. Paulus krijgt een grote rol in het heilsplan dat God met de wereld heeft. Maar ook zonder dat je een 'grote naam' hebt, wil God jou gebruiken.

Nu was Ananias ook een vooraanstaand en bekend persoon in Damascus. Maar zie vooral hoe God mensen op elkaars weg gebruikt. Hoe kan God jou gebruiken? Hoe ben jij dienstbaar voor God en anderen? Ben jij bereid om Gods wil te doen, naar Zijn stem te luisteren en te doen wat Hij vraagt?

In het leven van Ananias zie je heel duidelijk de kracht van de genade. Weten van de wrede vervolgingen en vervolger en tóch naar die vervolger gaan nadat hij van God gehoord heeft wat er gebeurd is. En dat zonder er eerst een week over na te denken. Dat is vertrouwen op Gods woorden, je eigen ja-maars aan de kant zetten en de ander kunnen vergeven zonder dat je een 'sorry / excuus' van de ander hoort. Genade maakt vergevingsgezind. Dit is gelijk een spiegel voor ons. Hoe praat en denk ik over de ander? Genade maakt ook liefdevol. Ananias noemt Saulus zijn broeder, broeder in Christus, medegelovige. Als de ander door God is aangenomen, moet ik me dan beter achten of boven de ander stellen? Genade geeft het gebed in het hart: "Heere, leer mij de mensen te zien zoals U ze ziet."

Achtergrondinformatie

De vervolgingen tegen mensen 'van de Weg' zijn groot. In Jeruzalem zijn al veel christenen die de 'nieuwe weg / leer' aanhangen vastgezet en gedood. Velen zijn uit Jeruzalem gevlucht. Saulus is nog steeds vervuld met haat en moordplannen. Hij wil het vervolgingsgebied buiten Jeruzalem uitbreiden. Zo wordt Damascus zijn doel. Hij is van plan om mensen die geloven in Jezus te arresteren en naar Jeruzalem te brengen.

Onderweg naar Damascus ontmoet Saulus de opgestane Christus.

Lukas vermeldt niet in welk jaar dit plaats vond, maar 33-34 n.Chr. lijkt aannemelijk.

Tip

Bij het bespreken van / vertellen over Ananias, kun je niet helemaal om de bekeringsgeschiedenis van Saulus heen. Maar om toch het volle licht op Ananias te laten vallen, zou je er voor kunnen kiezen om de vertelling ook vanuit Ananias te starten. Het is nogal wat als je gehoord hebt van de wrede vervolgingen in Jeruzalem, de dreiging die naar je eigen stad komt, en je nu opeens te horen krijgt dat je zelfs naar die vervolger / het hol van de leeuw toe moet gaan. Gaandeweg de geschiedenis vanuit Ananias kun je dan een paar dingen vertellen over Saulus. Of dit uit de kinderen laten komen. Het gedeelte uit hoofdstuk 22 kun je als extra informatie bij hoofdstuk 9 zien. Of iets zeggen over hoe Paulus er later zelf over spreekt. Maar dan wordt Paulus weer de hoofdpersoon in plaats van Ananias.

Handelingen 9:10-18

Vers 10

In de weg die God met Saulus van Tarsen gaat, schakelt de Heere een andere discipel in. Hier wordt het woord *mathétés* gebruikt: discipel, leerling, een gelovige dus. In Handelingen 22:12 blijkt dat hij een vrome jood is die getrouw leeft naar de wet en onder de joden goed bekend staat. Ananias woont in Damascus. De boodschap van het Evangelie kan hij tijdens een van de feesten te Jeruzalem gehoord hebben, of in Damascus van vluchtelingen uit Jeruzalem (vs 13).

De Heere spreekt Ananias aan in een gezicht. Met 'Zie, hier ben ik' geeft Ananias aan dat hij bereid is te gehoorzamen.

Uit het feit dat Ananias 'een gezicht' ziet, en dat hij Saulus straks de handen zal opleggen voor de vervulling met de Heilige Geest (vs 17) blijkt dat de Heilige Geest al op de gelovigen in Damascus is uitgestort (Hand 2:17/Joël 2:28)

Vers 11-12

De Rechte straat was de hoofdstraat van Damascus, omgeven door zuilen. Aan het oostelijke en westelijk uiteinde bevonden zich grote poorten. Saulus blijkt, door wat er gebeurd is, op de knieën gebracht te zijn. Hij bidt, hij zoekt God. En God heeft Saulus door middel van een visioen laten zien dat Ananias hem de handen zal opleggen en hem zal genezen.

Vers 13-16

Ananias weet onmiddellijk welke Saulus de Heere bedoelt. Maar hij weet ook met welk doel deze Saulus naar Damascus is gekomen. De gelovigen heten hier 'allen die Uw Naam aanroepen'. Deze uitdrukking is ontleend aan de profetie van Joël 2:32 'Al wie de Naam des Heeren aanroept, zal behouden worden'. Ananias is bang voor Saulus, maar God laat Ananias zien welke plaats Saulus in Zijn heilsplan inneemt. In vogelvlucht wordt hier Saulus' toekomst geschilderd. Hij is door de Heere uitverkoren om een bruikbaar instrument, in de handen van God te zijn. Hij mag, als aarden vat, de Naam van Jezus verkondigen (2 Korinthe 4:7). De drie genoemde groepen zien we in Paulus' zendingsreizen terug. Waar hij ook kwam, zocht hij altijd allereerst de synagogen op om daar de Joden het evangelie te vertellen. Daarna bracht hij zijn boodschap aan de heidenen en kwam hij zelfs voor koningen te staan. Dit werk zal voor Saulus echter wel veel lijden met zich meebrengen (2 Korinthe 11:16-33).

Vers 17-19

Nu gehoorzaamt Ananias. Zonder verder tegenspreken gaat hij op weg. Hij noemt Saulus zelfs een 'broeder', een medegelovige. Ananias maakt zich bekend als een dienstknecht van Jezus. Deze Jezus straft niet, maar bewijst Saulus Zijn genade. Het is duidelijk dat de Heere meer tot Ananias gesproken heeft dan in de voorgaande verzen is vermeld, aangezien Ananias precies weet wat er op de weg naar Damascus voorgevallen is en dat de Heere zelf aan Saulus is verschenen. Ananias ziet Saulus nu als medebroeder in Christus. Daarmee vergeeft hij de ander ook de wrede daden die hij aan medegelovigen heeft gedaan. En dat binnen een dag tijd. Hier is ook in het leven van Ananias de kracht van de genade zichtbaar en merkbaar. Het opleggen van de handen heeft een dubbel doel: om Saulus te genezen van zijn blindheid en opdat hij met de Heilige Geest vervuld zal worden. Het resultaat van de vervulling met de Heilige Geest blijkt al in vers 20-22. In Hand.22:13 spreekt Paulus zelf over wat er gebeurde toen Ananias hem de handen oplegde. Ananias sprak geen lang gebed uit, maar alleen 'Saul, broeder, word weer ziende!'. Op dat moment kon hij weer zien. Lucas schrijft: Terstond vielen de schellen van zijn ogen.

Ananias spoort Saulus aan om zich te laten dopen (Hand. 22:16). Met zijn doop treedt Saulus toe tot de kring van Jezus' discipelen.

Handelingen 22:12-16

Vers 12

Hoewel in dit gedeelte alle nadruk ligt op wat Paulus zelf is overkomen, introduceert hij in dit vers de man die destijds in Damascus een belangrijke rol in zijn leven heeft gespeeld. Het is een zekere Ananias (door Lucas in Hand.9:10 een discipel genoemd) die in Jeruzalem niet bekend zal zijn geweest en daarom door de apostel kort wordt voorgesteld. Het was een godvrezend (vgl. Hand.2:5) man, hetgeen betekent dat God en Zijn wet (vgl. Luc.1:6) hem zeer ter harte gingen. De man stond goed bekend bij alle in Damascus wonende joden; niemand had iets op hem aan te merken, allen spraken vol lof over hem (vgl. Hand.6:3; 16:2), een onverdacht getuige waar Paulus' toehoorders alle sympathie voor zouden kunnen opbrengen.

Vers 13

Nadat de Heere Ananias op de ontmoeting had voorbereid (vgl. Hand.9:10-16), is deze destijds bij Paulus gekomen en heeft hem aangesproken met 'broeder' (vgl. Hand.9:17). Hij is bij de apostel gaan staan, heeft de woorden van God doorgegeven en verteld dat de Heere hem gezonden had (Hand.9:17). Onder handoplegging heeft Ananias toen gezegd: Saul, word ziende. Op datzelfde ogenblik kreeg Paulus het licht in de ogen terug en zag hij degene die hem had aangesproken.

Vers 14

Nadat Paulus weer kon zien, heeft Ananias een boodschap van God overgebracht. De apostel is hier uitvoeriger dan Lucas in hoofdstuk 9.

'De God van onze vaders' (Hand.5:30) is een voor joden bekende uitdrukking waarbij 'vaders' niet alleen op hun directe voorgelacht duidt, maar vooral op de stamvaders Abraham, Isaak en Jakob (vgl. Hand.3:13; 7:32). De God die Zich aan de aartsvaders geopenbaard heeft, heeft Zich nu ook aan hem, Paulus, bekendgemaakt en een taak op zijn schouders gelegd (vgl. Hand.9:15). Lang tevoren had God Paulus 'voorbested' (uitgekozen, vgl. Hand.26:16,17; Gal.1:15) ten eerste om Zijn wil, dat is Zijn heilsplan te kennen (en bekend te maken, vs.15), ten tweede om de Rechtvaardige, dat is de opgestane Christus (Hand.3:14; 7:52, vgl. Jes.53:11) te zien en ten derde om Zijn stem 'te horen' (de stem van Jezus). Dat alles heeft zowel op de weg naar Damascus (vgl. Hand.9:4,27; 22:7; 26:14) als later (vgl. vs.18) plaatsgevonden.

Vers 15

Dat God Zich aan Paulus heeft bekendgemaakt, had een doel: (hoti : want, omdat) Paulus was voorbestemd om getuige te zijn van Jezus (vgl. Hand.26:16; 1:8). Evenals de twaalf apostelen moest Paulus een 'getuige' zijn van Jezus' opstanding. Het zien van Christus en het horen van Zijn stem waren daartoe noodzakelijk. Dat getuigenis moet overal bekend worden, niet alleen bij joden, maar ook bij heidenen, zowel bij mannen als bij vrouwen. Met 'alle mensen' loopt de apostel al vooruit op wat hij in vs.21 zal gaan zeggen.

Vers 16

De woorden 'en nu wat talmt u' (of wat algemener: wat denkt u te gaan doen) zijn een aansporing. Paulus moet in beweging komen, zich laten dopen en daarmee zijn zonden laten afwassen. Of Ananias zelf Paulus gedoopt heeft, wordt noch hier, noch in Hand.9:18 vermeld, maar het is wel aannemelijk. Gedoopt worden is een uiterlijke handeling waaraan een innerlijke verandering (bekering en geloof) ten grondslag ligt. Het dopen geschiedt 'aanroepend de naam van de Heer', d.w.z. dat bij de doop op gezag van de naam van Jezus door de doper en de dopeling de Heere Jezus wordt aangeroepen. Er wordt tot de Heere gebeden.

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken dat de Heere mensen stuurt die ons het Evangelie vertellen.
- Belijden dat we vaak niet zien hoe we kunnen werken in Gods Koninkrijk.
- Belijden dat we vaak liever over andere dingen praten dan over God.
- Bidden of de Heere ons wil helpen een schakel te zijn in Zijn Koninkrijk.

Intro voorafgaand aan de Bijbelstudie of het Bijbelverhaal

Idee 1

Neem een ketting mee met schakels. Vraag of de kinderen weten hoe de losse stukjes heten die aan elkaar vast zitten. Vertel dat de stukjes (schakels) elkaar nodig hebben, zodat het een ketting is.

Probeer een gesprek te voeren over de vraag: 'Waarom heeft God mensen gemaakt? Probeer het gesprek zo te sturen dat de kinderen te weten komen dat God heeft gewild dat het Gods bedoeling is dat wij Hem loven in ons leven. Hoe kunnen we voor de Heere leven? Hoe kunnen we anderen zo ver brengen dat ze ook voor de Heere gaan leven? Zijn wij een schakel? Wat kun je doen om een schakel te zijn? Wie heeft jou nodig, net zoals de ene

schakel de andere nodig heeft?

Idee 2

Neem een blinddoek mee. Laat een kind met een blinddoek een parcours lopen, eventueel aan de hand van andere kinderen. Laat zo een paar kinderen ervaren hoe het is om blind te zijn.

Vertelschets

Beginzin

Wat is de weg naar Damascus toch lang..! Saulus wil zo graag zijn taak gaan doen. Alle mensen die Jezus van Nazareth volgen moeten in de gevangenis. Ook die in Damascus!

Onderweg naar Damascus (als verteller kun je overwegen om dit gedeelte achterwege te laten)

- Op steeds meer plekken gaan de discipelen over de Heere Jezus vertellen. Jezus, de Zoon van God is gekomen! Hij is gestorven aan het kruis en ook weer opgestaan! Als je in Hem gelooft zijn je zonden voor altijd vergeven! Petrus, Johannes, Jacobus, Thomas en al die andere discipelen gaan het overal vertellen. Dat wil de Heere zegenen. En zo gaan er steeds meer mensen geloven in de Heere Jezus. Zij worden kinderen van God.
- Weet je wie dat niet fijn vindt? De duivel! Hij wil niet dat er mensen gaan geloven in de Heere Jezus. Saulus vindt het ook niet fijn. Saulus gelooft wel in God, maar de Heere Jezus? Nee hoor, Hij is niet de Zoon van God. Dat klopt niet, wat de discipelen vertellen! Saulus vindt het zo erg dat er mensen zijn die in Jezus geloven. Die mensen moeten in de gevangenis, denkt Saulus. Saulus denkt ook dat God dat wil! Zo helpt hij God, denkt Saulus. Alle mensen die in de Heere Jezus geloven, moeten in de gevangenis. Saulus denkt dat hij een knecht van God is. Maar hij is een knecht van de duivel!
- Saulus heeft brieven bij zich. Die heeft hij van de hogepriester gekregen. In de brieven staat dat Saulus alle mensen in Damascus, die in de Heere Jezus geloven, mee mag nemen. Ze moeten mee naar de gevangenis in Jeruzalem. O, wat is Saulus blij met die brieven! Wat fijn dat hij nog meer mensen gevangen mag nemen! Ook de volgelingen van de Heere Jezus in Damascus.
- Plotseling schrikt Saulus. Hij ziet ineens een fel licht dat van boven komt. Van schrik valt Saulus op de grond. Dan hoort Saulus ook een stem. 'Saul, Saul, wat vervolgt je Mij?' Saulus, waarom doe je Mij zoveel verdriet? Want als je Mijn kinderen vervolgt en gevangenneemt, vervolgt je Mij!' zegt de stem. Wie is dat? 'Wie bent U, Heere?' vraagt hij. 'Ik ben Jezus, Die u vervolgt. Wat? Denkt Saulus. Jezus? Bestaat Hij dan echt? Jezus van Nazareth? Ja, want hij heeft net Zijn stem gehoord. Jezus leeft! O, wat is Saulus nu bang. Bevend vraagt hij: 'Heere, wat wilt U dat ik doen zal?' De Heere geeft antwoord. Want de Heere wil Saulus veranderen. Hij gaat Saulus bekeren. 'Sta op en ga naar Damascus. Daar zal iemand zijn die zegt wat je moet gaan doen.'
- Saulus staat op. Maar lopen gaat zomaar niet. Want Saulus kan niets zien. Hij is blind geworden. Daar heeft de Heere voor gezorgd. De mannen die met Saulus meereizen pakken Saulus bij de hand. Samen gaan ze naar Damascus.

De opdracht voor Ananias

- Ananias, heb je het al gehoord? Er zijn weer mensen gevangen genomen! Mensen die in Jezus geloven! Allemaal zijn ze meegenomen naar Jeruzalem! Ananias schrikt. Wat erg, zeg. Wat heeft Ananias de Heere Jezus lief. Het is alweer een poos geleden dat hij over de Heere Jezus hoorde vertellen. Steeds meer leerde hij over de Heere Jezus. Wat wordt Ananias blij als hij aan de Heere Jezus denkt. De Zoon van God heeft zijn zonden vergeven! Nu wil Ananias voor altijd voor Hem leven! Maar wat is het gevaarlijk geworden. Misschien komen ze ook wel naar Damascus om mensen zoals hij gevangen te nemen. En wat dan...? O, wat is Ananias bang.
- 'Ananias!' Dat is de Heere Jezus! 'Zie, hier ben ik, Heere!' 'Sta op, Ananias. Ga naar de straat die de Rechte genoemd wordt. Ga naar het huis van Judas en vraag naar iemand die Saulus heet, uit Tarsus. Hij is daar aan het bidden.' Oh, wat is Ananias geschrokken. Saulus, die naam heeft hij al eens vaker gehoord. Saulus, dat is zo'n wrede man! Die man vervolgt ook de mensen die in Jezus geloven! Dat is één van de mannen die mensen zoals ik gevangen wil nemen! denkt Ananias. 'Maar Heere!' roept Ananias uit. 'Ik heb gehoord dat die Saulus Uw kinderen kwaad doet. Hij neemt mensen gevangen die in U geloven!'

- 'Ga, Ananias!' klinkt de stem van de Heere. 'Want Ik heb juist deze Saulus uitgekozen om over Mij te gaan vertellen aan heidenen, aan mensen die nog niet van Mij af weten. Saulus is geen vijand meer, maar hij zal juist een goede knecht van Mij worden.' Nu is Ananias niet bang meer. Ananias is gehoorzaam. Hij gaat op weg naar het huis van Judas in de Rechte straat.
- Daar ziet hij Saulus zitten. Saulus, die drie dagen niet heeft gegeten en niet heeft gedronken. O, wat heeft Saulus veel verdriet. Wat schaamt hij zich voor zijn zonden. Wat is het vreselijk wat hij heeft gedaan! Wat heeft hij God en de mensen veel verdriet gedaan. Saulus bidt. Ananias loopt naar hem toe. Hij legt voorzichtig zijn hand op de schouder van Saulus. 'Saul, broeder, de Heere heeft mij gestuurd. Jezus, die op de weg naar Damascus naar u toe kwam met een fel licht. Saulus, je mag nu weer ziende worden. De Heere Jezus heeft je zonden vergeven! Hij wil je vullen met de Heilige Geest.'
- Op dat moment komt er weer licht in de ogen van Saulus. Hij kan weer zien! Wat is Saulus nu blij! Want veel belangrijker dan het licht in zijn ogen is het licht in zijn hart! Zijn zonden zijn weggenomen. De mensen in het huis van Judas geven Saulus te eten. Ze zorgen goed voor hem.
- 'Saulus, ga mee. Laat je nu dopen! Laat je zonden afwassen. Roep de naam van de Heere aan!' Saulus gaat mee. Wat heeft Ananias nu veel om over na te denken. Het is echt waar, wat de Heere tegen hem zei. Saulus is nu geen vijand meer van de Heere Jezus, maar hij is een discipel van de Heere Jezus geworden!

Slotzin

Dat is precies het werk van de Heere Jezus. Hij verandert vijanden van God in vrienden, discipelen van de Heere Jezus. En daar gebruikt hij mensen voor, zoals Ananias. Ben jij al een vriend van God? Ben je een kind van God? Vertel anderen maar over de Heere Jezus. Ook kinderen worden gebruikt door de Heere, om anderen te vertellen over Hem. Wees een schakel!

Antwoorden Bijbelstudie

1. Het antwoord van de puzzel is 'schakel'. Ananias was een schakel in het leven van Saulus. Wat is een schakel? Als de kinderen de link niet kunnen leggen tussen het woord en het Bijbelverhaal, leg dan uit dat je met schakel eigenlijk 'hulpmiddel', of 'wegwijzer' bedoelt. Dus Ananias mocht de Heere helpen om het leven van Saulus te veranderen. Hoe kunnen wij een schakel, een hulpmiddel, een wegwijzer zijn?
2. De volgende uitspraken kunnen helpend zijn om Sem meer over de Heere Jezus te leren:
  - I. Volgende week vieren we het kerstfeest van de club in de kerk. Kom je dan ook?
  - II. Kijk, Sem. Dit is de kinderbijbel waar mama altijd uit voorleest na het eten. En nu mag ik er van mama ook een aan jou geven!
  - III. Yes! Je mag komen logeren van papa en mama! Maar vanavond heb ik wel club. Je gaat toch wel mee? De andere uitspraken wijzen eigenlijk af hoe het bij Sem thuis gaat, en daar kan hij niets aan doen. Bespreek met de kinderen dat je altijd je best moet doen om aardig te blijven tegen kinderen die niets weten of zelfs niets willen weten van God en de Bijbel. En willen ze niet naar je luisteren, dan kun je nog wel voor ze bidden!
3. Waarschijnlijk zullen de kinderen dominees, zendingen, ouderlingen, jufs en meesters opnoemen. Vertel dat God ook kinderen kan gebruiken. Als er tijd over is, kunt u het verhaal over Augustinus voorlezen of vertellen (u kunt het natuurlijk inkorten. Het gaat om de kinderstem die Augustinus hoort: 'Tolle lege'.) Het verhaal vindt u na opdracht 4 in dit leidingdeel. Ook kunt u de kinderen laten nadenken over geschiedenissen uit de Bijbel waarin kinderen worden gebruikt om anderen op de Heere te wijzen. Bijvoorbeeld: het slavinnetje van Naäman.
4. Het doel van deze opdracht is de kinderen bewust te maken van wie er om hen heen staan. Zijn de kinderen voor die ander een schakel? Vertellen ze wel eens iemand over de Heere Jezus? Wie heeft het in hun omgeving het meest nodig om (nog meer) over de Heere te horen?

Moeder Monica is alleen thuis, in haar kleine huisje in Carthago. Als je goed kijkt, zie je tranen in haar

ogen. Ze denkt aan Augustinus, haar enige zoon. Wat moet er toch van hem terechtkomen? Plotseling hoort ze een deur slaan. Hoor, daar is hij! "Hallo Augustinus, fijn dat je er weer bent! Waar ben je toch geweest?" vraagt Monica. Ze krijgt geen antwoord. Ze hoort alleen een gemopper en voetstappen die weer verdwijnen. "Gaaf hij nu weer weg?" denkt Monica. Augustinus is altijd weg. Als hij uit school komt, gaat hij er meteen weer met zijn vrienden vandoor. Hij is zo hard en zo wild. Dat doet haar verdriet. Maar... er is nog meer. Ze hoort dat haar zoon allerlei slechte dingen uithaalt. In het dorpje Thagaste, waar ze wonen, staat hij bekend om zijn kattenkwaad en brutaliteit. Iedereen in het dorp heeft het over haar zoon. Dàn heeft hij weer gevochten, dòn weer gestolen. Haar man, Patricius, doet er niet zo moeilijk over. "Ach joh," zegt hij dan, "er zit gewoon een hoop ondeugd in die jongen. Laat hem toch!" Patricius was vroeger zelf ook zo. En als Monica dan uit wil leggen dat het haar zo'n verdriet doet, dat het zonde is, dan wordt Patricius boos. Hij is een heiden. Hij moet niets hebben van het christendom! Ook Augustinus houdt er niet van als zijn moeder uit de Bijbel wil vertellen. Monica heeft daar veel verdriet om. Maar gelukkig kan ze met de Heere over Augustinus praten. Wat kan ze beter doen dan bidden? Bidden voor het behoud van haar zoon...

Onrust

Leren kan Augustinus goed. Als hij de school in Carthago doorlopen heeft, gaat hij naar de hogeschool. Daar heeft hij veel plezier. Hij geniet van het leven! Maar als zijn vader plotseling sterft, schrikt Augustinus. Even heeft hij geen plezier meer in de zonde. Maar ook nu duwt hij dat verdriet weg. Hij wordt leraar in de welsprekendheid. Hij heeft veel vrienden, een vrouw waar hij mee samen woont, een zoon, roem en eer! En toch... toch is hij niet gelukkig. Ergens diep van binnen voelt hij zich onrustig. Waarom is er toch steeds die knagende onrust in zijn hart? Dan denkt hij vaak aan zijn moeder die nu bij hem in Carthago woont. Elke keer valt het hem weer op: zij vindt rust bij God. Ze heeft hem ook een Bijbel gegeven, maar dat boek is hem tegengevallen. Het kan hem niet boeien. Hij kan beter naar Rome gaan! Misschien vindt hij daar antwoorden op zijn vragen. Intussen gaat zijn vrouw bij hem weg. Hij is nu alleen. In Rome zal hij ver bij zijn moeder vandaan zijn, die hem steeds maar blijft waarschuwen. Hij kan daar zo slecht tegen! Als Augustinus aan zijn moeder vertelt dat hij naar Rome wil, schrikt ze geweldig! "Doe het toch niet," zegt ze. "Blijf alsjeblieft hier! En als je toch gaat, ga ik mee." Maar dòn wil Augustinus niet! Hij wil juist zonder zijn moeder naar Rome. "Dan ga ik niet," zegt hij. "Ik zal hier in Carthago blijven." Wat is zijn moeder opgelucht!

Naar Rome

Maar dan... midden in de nacht loopt er iemand in de richting van de haven. Het is Augustinus. Stilletjes heeft hij een paar spullen bij elkaar gepakt en het huis van zijn moeder verlaten. Hij gaat toch naar Rome! Zonder dat zijn moeder het weet. Van binnen voelt hij weer die onrust, maar die duwt hij ver weg... Niet denken nu! Maar moeder Monica heeft gelijk door dat haar zoon weg is. Ze weet ook waar hij naar toe gegaan is. Ze gaat hem snel achterna. Daar staat ze, op het strand van Carthago... Ze tuurt over de golven van de Middellandse Zee. Tranen rollen over haar gezicht. Heel in de verte ziet ze het schip gaan... Is ze hem nu kwijt? Verdrietig gaat ze terug naar huis. Wat kan moeder Monica anders doen dan bidden? Bidden voor het behoud van haar zoon...

In Rome gaat het heel anders dan Augustinus zich had voorgesteld. Hij geeft lessen, maar de studenten betalen niet. Wat valt het tegen! Hij had verwacht hier in Rome gelukkig te worden. Maar ook hier knaagt er een onrust in hem. Hij heeft zoveel vragen. Weet niemand daar dan antwoord op? Na een poosje gaat hij naar Milaan, de stad waar de bekende bisschop Ambrosius woont. Deze Ambrosius is beroemd om zijn welsprekendheid. Augustinus wil hem graag eens horen spreken. Al gauw is hij diep onder de indruk van Ambrosius' woorden. Toch kan hij niet breken met de zonde en daarom vindt hij nergens rust. Zijn moeder, die hem achterna is gereisd en nu weer bij hem woont, merkt het. Ze gaat bij bisschop Ambrosius op bezoek en vertelt hem over Augustinus. Ambrosius merkt, hoe deze moeder met het behoud van haar zoon bezig is. Hij ziet haar nood. Dan zegt hij tegen haar: "Moeder, wees gerust, een kind van zulke gebeden en tranen kan niet verloren gaan!" Zou dat waar zijn? Zou God van haar zoon afweten? Wat kan ze anders doen dan bidden? Bidden of God hem de ware rust wil geven.

Eindelijk rust

Augustinus luistert steeds vaker naar de preken van Ambrosius. Eerst kwam hij alleen maar om te horen hoe mooi hij kan spreken, maar de laatste tijd luistert hij meer naar wát Ambrosius zegt. Het lijkt erop dat Augustinus er nog minder van begrijpt. Zijn vragen worden niet minder. Juist meer. Hoe vaker hij het Woord van God hoort uitleggen, hoe meer hij ziet wat er allemaal fout is gegaan in zijn leven. "O God," zucht hij, "Verlos mij toch van de zonde!" Dan hoort hij op een dag een kinderstem die zingt: "Tolle lege, tolle lege!" Hoort hij dat goed? "Neem en lees, neem en lees!" Verbaasd kijkt Augustinus rond. Wat moet hij doen? De Bijbel pakken? De Bijbel lezen? Ja, hij weet het zeker! Deze woorden zijn voor hem bedoeld! Hij gaat snel naar binnen, pakt de Bijbel en slaat hem open bij Romeinen 13. Zijn oog valt op het dertiende vers. Daar leest hij: Laat ons, als in de dag, eerlijk wandelen; niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in slaapkamers en ontuchtigheden, niet in twist en nijdigheid. De Heere wil hem hier iets mee zeggen, dat weet hij zeker! Het lijkt er op dat deze woorden juist voor hem in de Bijbel staan! Deze woorden maken diepe indruk op hem. "O Heere," zucht hij, "dat heb ik nu precies allemaal gedaan. Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw ogen!" Dan leest hij verder: Maar doet aan de Heere Jezus Christus, en verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden. Het is alsof God tot Augustinus zegt: "Verlaat je zonden en kom tot Mij. Bij Mij is redding. Bij Mij is rust!" En dat is het nu juist, waar hij zo naar verlangt! "Heere," bidt hij, "vergeef mij al mijn zonden en geef dat ik rust mag ontvangen in U, in U alleen!" De Heere verhoort zijn gebed. Augustinus ziet niet alleen zijn zonden, maar hij mag ook de genade zien, die er is in de Heere Jezus, de Zaligmaker! Een wonderlijke vrede komt er in zijn hart. Hij mag geloven dat God hem alle zonden vergeven heeft. De Heere geeft hem rust. Augustinus kan zijn mond hierover niet houden en hij vertelt van het grote wonder aan zijn vrienden en bekenden. En natuurlijk ook aan zijn moeder. Wat is er blijdschap in haar hart! Tweeëndertig jaar heeft ze voor hem gebeden en nu heeft God haar gebed verhoord. Een jongen van zulke gebeden kan niet verloren gaan! God heeft haar zoon gered uit de macht van de zonde! Wat een wonder! Wat is God goed!

Wat kan moeder Monica nu anders doen dan danken? God danken voor dit grote wonder!

Verwerking

Saulus wordt Paulus

Wat heb je nodig:

- Werkbladen
- Een stevig plastic zakje
- Krijtjes

- Stiften
- Schaar

Wat moet je doen:

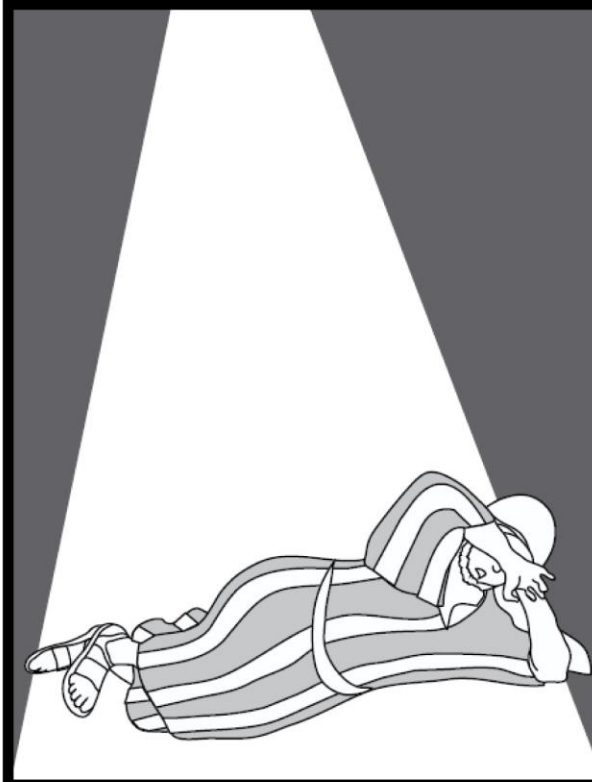
1. Gebruik een permanente stift om het werkblad over te tekenen op het plastic zakje. Afhankelijk van de leeftijd van je kind kun je hem of haar het figuur laten inkleuren met stiften.
2. Schuif een stuk zwart papier in het zakje. Als je geen zwart papier hebt, dan kun een papier zwart maken met zwart krijt.
3. Knip en kleur de lichtstraal. Schuif deze in het plastic zakje om het het plaatje zichtbaar te maken.

<https://truewaykids.com/nl/saulus-wordt-paulus/>

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

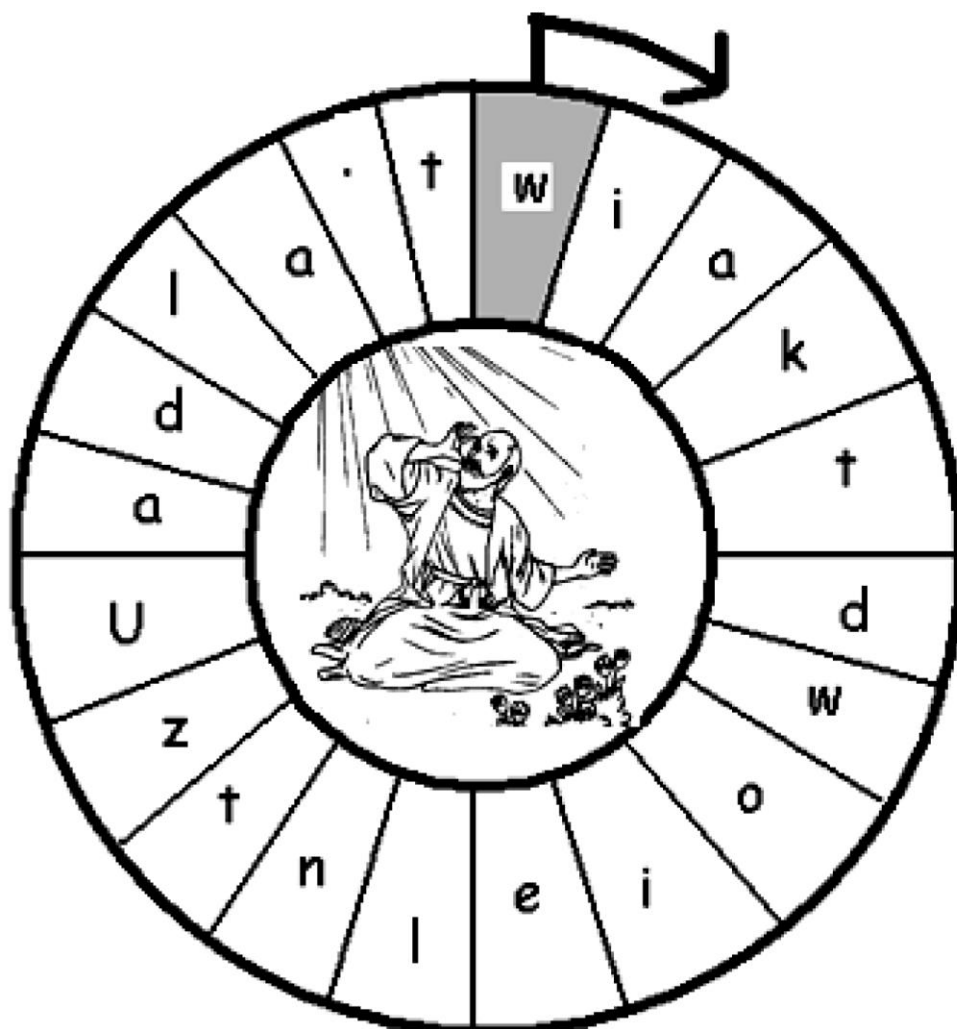
Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is in het verleden bij iedere Bijbelstudie een apart A4 vel gemaakt, met 1 verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

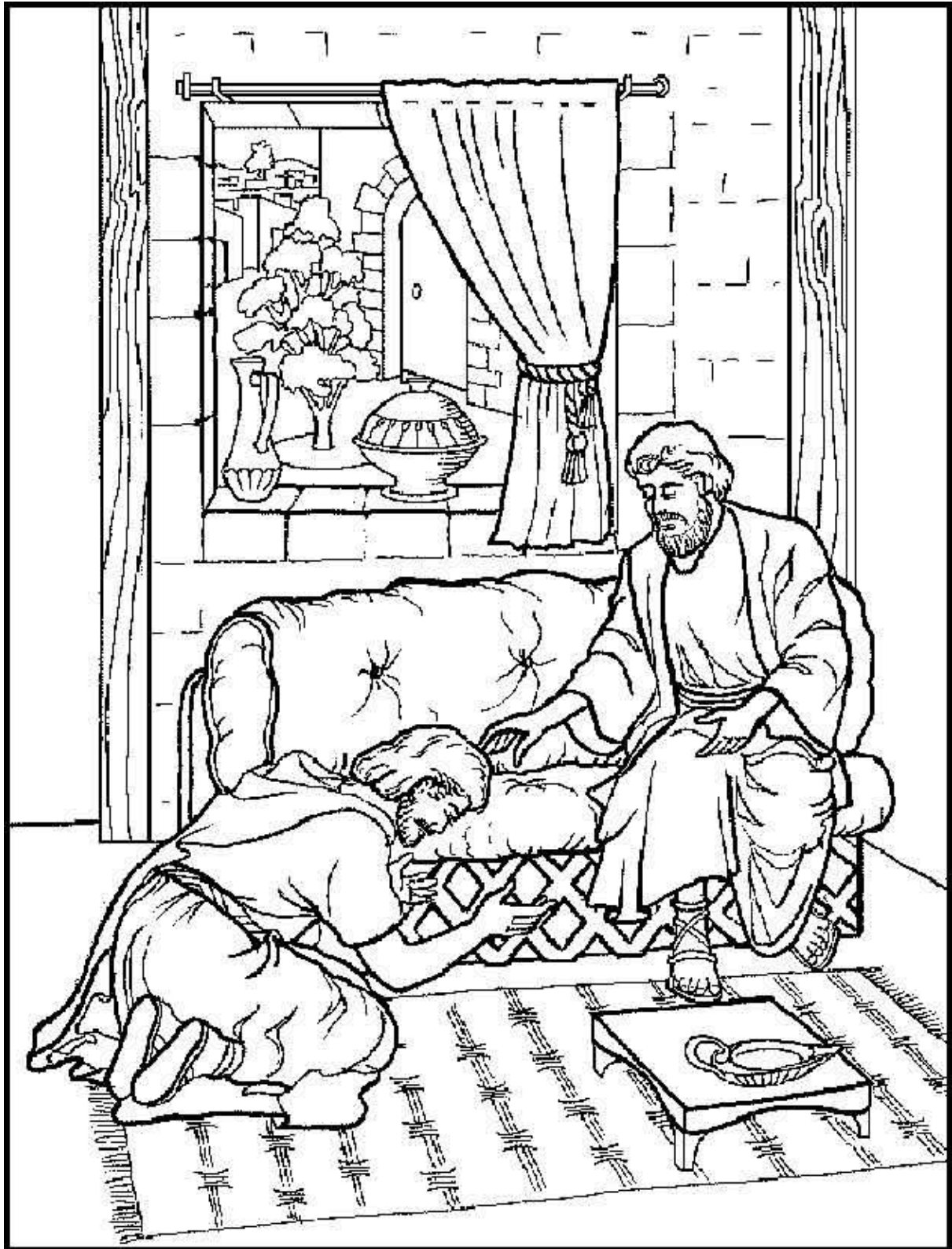

Opdracht: Zet de plaatjes in de goede volgorde.

Sla steeds één letter over. Begin bij de letter in het grijze vak. Welke zin komt eruit?

Weet jij wie dit zei? _____

Handelingen 9 vers 17

En Ananias ging heen en kwam in het huis; en de handen op hem leggende, zeide hij: Saul, broeder! de Heere heeft mij gezonden, namelijk Jezus, Die u verschenen is op den weg, dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende en met den

Heiligen Geest vervuld zoudt worden.

2. Woord en wonder

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Handelingen 14:8-18

Als je dit gedeelte gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Kies een gedeelte over God die wonderen doet. Bijvoorbeeld: Psalm 77:12-21.

Doel

De kinderen

1. weten dat het woord (Evangelie) en werk (wonder van genezing) van God twee reacties oproept: geloof en ongelof
2. beseffen het belang van zending/evangelisatie
3. kunnen wonderen benoemen, uit de Bijbel, hun eigen leven/omgeving

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 77:7,8	'k Zal gedenken, hoe vóór dezen Heilig zijn, o God, Uw wegen
Psalm 106: 1,3,26	Looft God, den trouwen Opperheer Geef dat mijn oog het goed' aanschouw' Geloofd zij Israels grote God
Psalm 123:1,2	Ik hef tot U, Die in den hemel zit Geef ons genâ, geef ons genâ, o HEER'

Als je gelooft in de Heere Jezus
Lees je Bijbel, bid elke dag
Een wijs man bouwde zijn huis op een rots

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC	Zondag 7, vraag en antwoord 22 en 23 – in de Twaalf Artikelen van het Christelijk geloof wordt samengevat wat ons in het Evangelie beloofd wordt. Het Evangelie wat Paulus en Barnabas ook verkondigden.
DL	Hfst 2, art. 5-7 – de belofte van het Evangelie is dat ieder die in Christus gelooft, het eeuwige leven zal hebben.
NGB	Art. 2 – We kunnen God kennen door de schepping (wonder!) en Zijn Woord

Exegese   Handelingen 14:8-18   In Lystre

Focus

- Een geschiedenis van tegenstellingen: geloof en ongelof. God en afgod. Verering en verachting.
- Door wonderen en prediking roept God op tot bekering.

Omschrijving focus

- God werkt in harten, ook van heidenen. Dat blijkt duidelijk in deze geschiedenis. Bij de kreupele man, maar ook bij andere inwoners van Lystre. Dat is de kracht van Zijn Woord en Zijn daden. Die breekt dwars door alle heidense gewoonten en gedachten heen. Het geloof in afgoden zit diep. Het zien van wonderen linken ze gelijk aan hun kennis en mythologie.
- God heeft een doel: Hij vraagt om hun eigen wegen, leer en ideeën te verlaten en zich tot Hem te bekeren. Dat is nog steeds Zijn doel als wij de Bijbel lezen, horen preken en vertellen.

Voor kinderen is het goed om een keuze te maken in wat je wilt vertellen of in een Bijbelstudie wilt behandelen. Alles behandelen wordt teveel voor één les.

Achtergrondinformatie

In Handelingen 14 komen we Paulus en Barnabas tegen op hun eerste zendingsreis. De reis was begonnen in Antiochië (in Syrië) en ging per schip via Cyprus naar Klein-Azië. In hoofdstuk 14 zijn ze in Galatië, een Romeinse provincie. Eerst bezoeken ze de stad Ikonium, daarna Lystre en ten slotte Derbe. Vanaf daar keren ze om en gaan dezelfde weg weer terug, om ten slotte over zee naar Antiochië terug te keren. Als Paulus in Antiochië is, schrijft hij een brief aan deze gemeenten, de brief aan de Galaten.

Handelingen 14:8-18

Vers 6

Paulus en Barnabas besluiten om te vluchten naar Lystre. Mooi om te zien dat de haat tegen het evangelie (in Ikonium, vers 5) geen effect heeft, maar er juist voor zorgt dat het evangelie nog verder wordt verspreid. Hun vlucht is dan ook geen lafheid, maar betekent dat de Heere elders werk voor hen heeft. Ze komen aan in Lystre, zo'n 32 km zuidelijker. In Lystre woonden voornamelijk heidenen, er was geen Joodse synagoge. Paulus kan daarom niet eerst naar de synagoge gaan, zoals hij anders meestal doet.

Vers 7

Waarschijnlijk is hij daarom naar het marktplein gegaan, een plaats waar veel mensen samenkomen. Het eerste wat hij doet is het evangelie verkondigen. Daarvoor zijn ze immers op weg gegaan: om het evangelie te verkondigen van Jezus Christus, Die gestorven is voor zondaren en is opgestaan uit de dood.

Vers 8-10

Terwijl ze het evangelie verkondigen, komen ze een man tegen die al vanaf zijn geboorte kreupel is. Een man die onmachtig is, zo staat er. Verlamd. Nooit heeft hij één stap kunnen doen, laat staan kunnen rennen of springen. Niemand in de stad was machtig hem te genezen, ook de Griekse goden niet. Een hopeloze situatie. De man hoort Paulus spreken, hij luistert met grote belangstelling. Blijkbaar verstond hij Grieks. De inhoud van Paulus' prediking wordt niet vermeld, maar gelet op wat volgt, zal het ook gegaan zijn over het leven van Jezus Christus, Zijn wonderen en genezingen en de macht van de Heere na Zijn opstanding. De verkondiging wekt geloof in het hart van de man. Dat is Paulus niet ontgaan. Hij heeft naar de man gekeken en gezien dat de Heilige Geest aan zijn hart werkte. De man hoort over iemand die de macht heeft over de dood, iemand die wonderen kan doen. Paulus ziet het geloof van deze man. Dan spreekt Paulus met grote stem: sta recht op uw voeten! Het wonder gebeurt, de man springt op en wandelt. Het geloof blijkt ook uit de gehoorzaamheid: geloven dat hij kracht zal ontvangen om op te staan, iets wat hij zelf onmogelijk kan.

Het werkwoord dat gebruikt is voor 'genezen worden' kan zowel een geestelijk als lichamelijk heil inhouden.

In deze eerste tijd werkt de Heere vaker door middel van wonderen. Wonderen laten zien, dat de boodschap van

de apostelen echt van God komt. De Heere zet hiermee als het ware een keurmerk van echtheid op hun prediking. Ditmaal heeft het echter een andere uitwerking...

Vers 11-13

De genezing van deze man maakt heel wat los in de menigte. Tot nu toe lazen we nog niet van een reactie op het evangelie dat verkondigd werd. Als Paulus echter deze man geneest, dan roept de menigte het uit: 'De goden zijn aan de mensen gelijk geworden en tot ons gekomen.' De menigte denkt dat Paulus en Barnabas Griekse goden in menselijke gedaanten zijn. In dit gebied leefde namelijk het verhaal dat Jupiter (Zeus) en Mercurius (Hermes), twee Grieks/Romeinse goden, ooit in menselijke gedaanten het gebied hadden bezocht. De menigte denkt dat dit opnieuw gebeurt. Direct roepen ze de plaatselijke priester om een offer te brengen. We zien hoe levend de afgodendienst daar is.

Vers 14-17

Pas als de priester komt met ossen en kransen, lijken Paulus en Barnabas te begrijpen wat er gebeurt. De menigte sprak in het Lycaonisch, een plaatselijk dialect of landstaal, daarom begrepen beiden niet direct wat er aan de hand was. Als ze het wel beseffen, springen ze tussen de menigte om hen op andere gedachten te brengen. Het scheuren van de kleren is een joods gebruik van ontzetting. 'Wij zijn ook maar gewone mensen, net als jullie, wij zijn geen goden. Wij willen jullie juist afbrengen van deze nutteloze afgodendienst en de levende God bekend maken.' Wat volgt is dat ze gaan spreken over God als Schepper van hemel en van aarde. Deze heidenen, die geloofden in vele goden, moeten eerst hiermee bekend gemaakt worden: dat er één God is, de Schepper van hemel en aarde.

Ook vertellen ze deze heidenen, dat al het goede wat zij hebben ontvangen niet aan allerlei afgoden is te danken, maar van de Levende God komt, die Paulus verkondigt. Vers 17: God liet zich niet onbetuigd. Hij gaf een bewijs van Zijn bestaan en Zijn bemoeienis met de mensen in het goede dat ze van God hebben ontvangen.

Afgoden kunnen geen gebeden verhoren. De offerdienst aan afgoden is geheel zinloos.

Omdat het publiek voornamelijk heidens is, spreekt Paulus hier niet over de God van Israël, maar over God als Schepper. De uitdrukking 'de levende God' is als een tegenstelling met de nietige dode afgoden.

Vers 16

God heeft eeuwenlang de volkeren, ook die van Lykaonië, zelf hun eigen richting laten bepalen. Daarmee wordt duidelijk dat God niet meteen oordelend ingreep als Zijn normen en geboden werden overtreden en de afgoden werden gediend. Het was de tijd van onwetendheid. Maar dat betekent geen verontschuldiging. Die toelating is nu ten einde. God vraagt nu om zich af te keren van de afgoden en zich tot Hem te wenden.

'Hun wegen' geeft indirect aan dat die wegen anders waren dan 'de weg des Heeren'.

Vers 18

Het lukt de apostelen uiteindelijk om tijdig de opgewonden menige ervan te weerhouden aan hen te offeren. Dat kostte wel de grootst mogelijke moeite.

Vers 19

Dit vers is eigenlijk buiten het gedeelte van deze Bijbelstudie. Maar wel goed om als leidinggevende het vervolg te weten. Bij oudere kinderen kun je eventueel kort wijzen op de extra tegenstelling die ontstaat.

Er komen Joodse mannen aan in Lystre. We weten niet hoeveel tijd er tussen vers 18 en 19 zit. In ieder geval zijn er in de voorgaande dagen of in de tussenliggende tijd mensen tot geloof gekomen (vers 20, 21 en 16:1,2)

De vijandig gezinde joden, die Paulus al eerder om hadden willen brengen, zijn vanuit Antiochië en Ikonium achter Paulus en Barnabas aan gereisd. Zij praten op de menigte in en de stemming in Lystre slaat om. In plaats van goddelijke verering komt er verachting. In plaats van dat er voor Paulus geofferd wordt, wordt hij gestenigd. Een vreselijke straf, voltrokken door een woedende menigte. Zou hij hebben teruggedacht aan die andere steniging waarvan hij getuige was geweest, toen hij nog aan de andere kant stond? Toen hij mede een welgevalen had aan de dood van Stefanus? De menigte stenigt hem en ze slepen hem buiten de stad en laten hem achter, denkende dat hij gestorven is. Een menigte mensen kan blijkbaar heel snel van mening veranderen. Dit gebeurde ook bij de Heere Jezus, de ene dag 'Hosanna' en enkele dagen later 'kruis Hem.'

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken dat God het Evangelie over de wereld verspreid (heeft) door de apostelen, zendingen en evangelisten, zodat ook wij nu Zijn Woorden kunnen horen
- Belijden dat wij vaak gedachteloos of ongelovig omgaan met dat Woord, de Bijbel
- Bidden voor het werk van zendingen en evangelisten, maar ook dat wij op onze plek mee zullen werken aan het verspreiden van Zijn Koninkrijk

Intro voorafgaand aan Bijbelverhaal of Bijbelstudie

Bij de Heere Jezus werd eens een verlamde man gebracht. Hij werd door zijn vrienden getild, ze wilden graag dat de Heere Jezus hun vriend zou genezen. Jezus zag hun geloof en vergaf eerst de zonden van de man: "Zoon, uw zonden zijn u vergeven". Daarna geneest Hij de man, hij staat meteen op! Wat een wonder! Zo gaan de **woorden** van de Heere Jezus samen met het **wonder**.

Als we Gods woord en wonderen geloven, geeft Hij ons het leven in Zijn naam (Johannes 20:24-31, met name vers 31).

In het verhaal van vandaag gaat het over Paulus en Barnabas, die de woorden van de Heere Jezus aan de mensen in Lystre gaan vertellen. En ze doen een wonder!

Vertelschets

Beginzin

In Lystre woont een man. Hij kan niet lopen, want hij is kreupel. Nóóit heeft hij kunnen lopen, al sinds hij een baby'tje was. Misschien wordt hij gedragen door andere mensen, of hij heeft stokken waarmee hij vooruit komt.

Vertelling puntsgewijs noteren, met tussenkopjes

Vertel dit verhaal verder ook vanuit het gezichtspunt van de kreupele man.

Paulus en Barnabas verkondigen het Evangelie en doen een wonder

- Op een dag komen er twee mannen in Lystre, Paulus en Barnabas. Zij vertellen dat de Heere Jezus uit de hemel op aarde is gekomen om de zonden te vergeven (het Evangelie, vs. 7).
- Paulus en Barnabas komen ook langs de kreupele man, misschien heeft hij wel over ze gehoord, want ze waren ook in Derbe, een stad uit de buurt, en in de verdere omgeving (vs. 6).
- Breng de situatie dichtbij voor de kinderen, laat het ze zichzelf voorstellen: als jij daar zat, stel je eens voor: je kunt je hele leven niet lopen en dan vertellen die mannen, die Paulus en Barnabas, over God die uit de hemel is gekomen. Misschien hebben ze ook wel verteld over de wonderen die de Heere Jezus heeft gedaan, dat hij Lazarus uit de dood opwekte bijvoorbeeld. Wat zou jij denken? Zo'n machtige God! Misschien kan Die hem ook wel beter maken?! Ja, vast wel! De kreupele man gelooft het vast!
- Paulus ziet het geloof van de kreupele man, en wat gebeurt er? Vs. 10: Hij zegt met luide stem: Sta recht op uw voeten! En er gebeurt een wonder: de man springt op en kan weer lopen!

De reactie van de mensen er omheen

- Wat een groot wonder, dit hebben de mensen in Lystre nog nooit gezien! Die Paulus en Barnabas, dat moeten wel de goden zijn uit hun afgodentempels, waar ze altijd offers aan brengen: ossen en kransen. Hun goden zijn als mensen geworden (vs. 11)!
- En goden moeten geëerd worden, vinden de priesters. Ze halen de ossen en kransen uit hun tempel, en willen samen met de grote menigte mensen offers brengen aan Paulus en Barnabas, die wel goden moeten zijn.
- Paulus en Barnabas horen wat de mensen van plan zijn. Als de mensen Paulus en Barnabas de eer geven, geloven ze niet in God, maar in mensen. Dat is zonde! Dát is de bedoeling niet: ze hebben juist over de

- Heere Jezus verteld, zodat de mensen Hém kunnen dienen, Hij is God!
- Paulus en Barnabas roepen: Mannen, wij zijn ook maar mensen, net als u! U moet zich juist bekeren tot de levende God, u moet geen offers brengen aan mensen of andere goden (vs. 15). Ze praten wat ze kunnen, om uit te leggen dat de mensen geen offers mogen brengen aan Paulus en Barnabas. En gelukkig, de priesters brengen de ossen en kransen weer terug naar de afgodentempels.

Slotzin

Wie breng jij de eer? Natuurlijk niet aan Paulus en Barnabas, maar zijn er mensen of dingen die jij belangrijker vindt dan de Heere Jezus? Dan is dat ook een afgod. Doe die afgoden weg uit je leven en bekeer ook jij je tot de levende God!

Antwoorden Bijbelstudie

1. Zij verkondigen het Evangelie, vers 7.
In Zondag 7 van de Heidelbergse Catechismus wordt mooi uitgelegd waarom het nodig is om het Evangelie te geloven. Het geeft ons een stellig weten en kennis, maar ook een vast vertrouwen in de vergeving van zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid.
Daarbij is het een opdracht van de Heere Jezus Zelf: zie Lukas 24:47.
2. A. Het juiste antwoord is C, verwijst daarbij naar de inrotekst. God laat het **wonder** samengaan met het **Woord**.
B. Ongetwijfeld weten jijzelf en de kinderen wonderen te bedenken. Toch hierbij enkele voorbeelden uit zowel het Oude als het Nieuwe Testament:
  - o God maakte deze wereld uit niets
  - o Abraham&Sara en Zacharias&Elizabeth die op hoge leeftijd een kind krijgen
  - o Weduwe van Sarfath, olie raakt niet op en haar zoon wordt opgewekt uit de dood (1 Koningen 17)
  - o Geboorte van de Heere Jezus uit een maagd
  - o Opwekking uit de dood van de jongeling uit Nain en Lazarus
  - o Genezingen door de Heere Jezus
  - o De opstanding van de Heere Jezus Zelf
3. De juiste tekeningen zijn die van ossen en kransen, zie vers 13.
4. Levenden – hemel – aarde – zee

Extra opdracht. Na de vijf antwoorden op de vraag uit het bijbelstudieboekje, staan hieronder meer voorbeelden van wonderen uit de Bijbel genoemd. Deze kunnen gebruikt worden als verwerkingsopdracht voor de hele groep, voor uitwerking van een idee: zie onder het kopje 'Verwerking'. De vijf eerste wonderen worden tevens gebruikt op het extra werkblad voor 6-8-jarigen.

Werp uw netten uit	Wonderbare visvangst	Lukas 5:4
Zwijg, weest stil	Storm op zee	Markus 4:39
Word ziende!	Bartimeüs	Lukas 18:42
Strek uw hand uit	Man met een verdorde hand	Markus 3:5
Kom!	Petrus loopt op het water	Matth 14:29

Ik wil, word gereinigd	Melaatse	Matth 8:3
Ga heen, en u geschiedde gelijk gij geloofd hebt	hoofdman in Kapernaüm	Matth. 8:13
Talitha Kumi	Dochtertje van Jairus	Markus 5:41
O vrouw, groot is uw geloof, u geschiedde gelijk gij wilt	Kananese vrouw	Matth 15:28
Werp de hengel uit, in de eerste vis die opkomt zult gij een stater vinden – betalen van tempelbelasting		Matth 17:27
Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid	Vijgeboom verdort direct	Matth 21:19
Zwijg stil en ga uit	bezetene genezen	Markus 2:25
Ga uit van de mens	Bezetene van Gadara	Markus 5:8

Effatha	Doofstomme man	Markus 7:34	
Gij stomme en dove geest, ga uit van hem!	Maanzieke jongen	Markus 9:25	
Jongeling, Ik zeg u, sta op!	Jongeling te Naïn	Lukas 7:14	
Sta op, neem uw bed op en wandel	Lamme man in Bethesda	Joh. 5:8	
Ik ben het.	Soldaten vallen achterover	Joh. 18:6	
Kom uit! Lazarus in het graf		Joh. 11:43	

Verwerking

Spel 'Woord en wonder'

Maak losse kaartjes met daarop het 'woord', losse kaartjes met daarop het 'wonder' en voor oudere kinderen losse kaartjes met de bijbeltekst.

Verspreid de kaartjes door de ruimte op tafels en laat de kinderen in twee (of meer) teams zoveel mogelijk goede combinaties maken.

Creatieve opdracht

Onderstaande tekst is oorspronkelijk geschreven voor het bijbelstudieboekje en leidingdeel, maar niet 'door de theologische check' gekomen, omdat het Griekse woord dat in Handelingen 14 gebruikt wordt voor 'krans', anders is dan dat in Openbaringen 2 en de koppeling zou volgens de dominee vooral op het gehoor zijn. Dit wetende, vonden wij het toch te jammer om de creatieve opdracht helemaal te laten vervallen, en voegen wij die bij deze alsnog toe. Het is aan jou als leidinggevende om te beoordelen of je er gebruik van wilt maken.

De menigte mensen wilden Paulus en Barnabas eren met kransen. Dat wilden Paulus en Barnabas niet, want gelovigen krijgen van de Heere een andere krans, zoals in Openbaring 2:10 staat: Zijt getrouw tot de dood, en Ik zal u geven de kroon des levens. In deze tekst wordt het woord 'kroon' gebruikt, waarmee een lauwerkrans wordt bedoeld. Deze krans ontvingen winnaars in atletiekwedstrijden (zie ook 1 Korinthe 9:25) en zegevierende keizers als een soort kroon op hun hoofd.

Zij die de Heere liefhebben, en daarin volharden, juist ook als ze door moeiten/vervolging heen moeten, zullen de kroon/krans des levens ontvangen als beloning. In Jacobus 1:12 staat bijna hetzelfde: Zalig is de man die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft dengenen die Hem liefhebben.

Wij worden allemaal opgeroepen te geloven, én te volharden. Die overwint, zal van den tweeden dood niet beschadigd worden! (Openb. 2:11) Dát is de beloning, de kroon des levens: het eeuwige leven.

Krans

Maak een lauwerkrans door de kinderen uit groen papier blaadjes te laten knippen (of gebruik evt. echte blaadjes) en deze aan een lint of rondgebogen ijzerdraad te nieten of plakken. Als je papieren blaadjes gebruikt, kun je de kinderen ook op elk blaadje een woord van de tekst uit Openbaring 2:10 (vanaf 'zijt getrouw') laten schrijven.

(Kijk evt op: <https://blog.lobbes.nl/knutselen/in-3-stappen-ben-jij-de-onoverwinnelijke-kampioen>)

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

Welk woord hoort bij welk wonder? Zet het nummer bij het juiste plaatje.

1. Werp uw netten uit
2. Zwijg, weest stil
3. Word ziende!
4. Streck uw hand uit
5. Kom!

Bespreek daarna vraag 4 uit het bijbelstudieboekje.

3. Horen en doen

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie:
Handelingen 16:11-15

Doel

De kinderen...

- ... Weten dat Lydia God dient, maar Jezus nog niet kent
- ... Beseffen dat we God kunnen kennen door uit Zijn woord te horen
- ... Kunnen in hun leven laten zien wat God dienen inhoudt

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben. We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 75: 1 U alleen, U loven wij

Psalm 87:3 De Filistijn, de Tyriër, de Moren

Psalm 87:4 God zal ze Zelf bevestigen en schragen

Psalm 101:2 'k Zal met verstand de weg betreen der vromen

Psalm 116:1 God heb ik lief; want die getrouwe HEER'

Gele bundel Eens was ik een vreemd'ling

Gele bundel Roept uit aan alle stranden

Gele bundel Neem mijn leven laat het Heer

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

Dordtse Leerregels 3/4 artikel 11 Het hart van de mens is van nature voor God gesloten. Door het werk van de Heilige Geest wil God ons hart voor Hem openen.

Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 2 We kunnen God kennen door de schepping, maar vooral door Zijn eigen Woord.

Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 24 Wie door het geloof in Christus gerechtvaardigd zijn zullen vervolgens vrucht dragen hetwelk zichtbaar wordt door de werken die zij doen.

Exegese

Focus

Door met aandacht te horen naar het woord van God opent de Heere het hart. Zo komt er geloof.

Omschrijving focus

- Aandachtig luisteren naar wat God zegt vraagt inspanning, tijd en rust. Misschien wordt het daarom door veel mensen zo moeilijk gevonden. Het is de weg waarin de Heilige Geest krachtig wil werken.
- Als God in je werkt wordt dit merkbaar in je leven. Dit uit zich onder andere in gehoorzaamheid aan Zijn Woord, je gaat de woorden van God dóen.

Vers 11-12

Vanuit Tróas (Turkije) steken Paulus, Lukas, Timotheüs en Silas per schip de Aegeïsche Zee over via het eiland Samothráce. Neápolis is de havenstad van Filippi. Uit het reisverslag in vers 11 en 12 blijkt, dat de reis voorspoedig loopt. Dat er gesproken wordt over een kolonie, wil zeggen dat er veel Romeinse veteranen wonen. Ze blijven er 'ettelijke dagen' om te rusten van de reis en om de mensen en de stad te

leren kennen. Filippi is de eerste stad in Macedonië waar Paulus het evangelie verkondigt.

Vers 13

Paulus bezoekt op zijn zendingsreizen altijd eerst de synagoge. In Filippi is geen synagoge. Misschien woont er niet eens het minimum aantal mannen dat nodig is om een synagogedienst te houden. Wél was er op de sabbat een Joodse eredienst ('het gebed') bij de rivier. In de open lucht dus. Paulus en zijn reisgenoten verkondigen daar het Evangelie. Ze doen dat zittend, de houding van een leraar in die tijd. Misschien hebben ze gesproken uit het Oude Testament, waaruit wellicht gelezen werd bij de rivier. Omdat ze spreken 'tot de vrouwen', lijkt het erop dat er geen mannen samengekomen zijn bij de rivier.

Vers 14

Lydia is 'purperverkoopster'. Ze handelt in kostbare purperverf. Of – en dat is waarschijnlijker – in dure purperen kleding. Een zeer winstgevende handel. Purper is een verfstof die bereid wordt uit afscheidingsproducten van de purperlak. In Thyatira, waar Lydia vandaan kwam, was een grote purperindustrie. Thyatira kan haar geboorteplaats zijn geweest, maar het kan ook haar woonplaats zijn. In dat geval is ze slechts tijdelijk in Filippi, mogelijk voor handelsdoeleinden. 'Die God diende' is in Handelingen een 'technische term' voor een jodengenoot, een heiden die geïnteresseerd is in het joodse geloof, maar zich niet helemaal aan de Joodse wetten houdt.

De Griekse werkwoordsvorm voor 'horen' geeft aan dat Lydia gedurende een langere periode aan het horen is. Het blijkt de weg te zijn die de Heere wil zegenen tot haar behoud. De Heere opent Lydia's hart. Ondanks het feit dat ze een jodengenote is, en de prediking van Paulus hoort, was haar hart gesloten voor God. Maar in de weg van het horen naar het gepredikte Woord wil de Heere door de kracht van Zijn Geest Lydia's gesloten hart openen. Met de Dordtse Leerregels (III/IV, 11) belijden we: God dringt in tot de binnenste delen van de mens met de krachtige werking van de Heilige Geest. Hij opent het hart dat gesloten is; Hij vermurwt wat hard is; Hij besnijdt wat onbesneden is.

Als de Heere Lydia's hart opent, is de vrucht dat zij 'acht neemt' op Paulus' prediking. In het woord 'acht nemen' klinken drie dingen mee: aandacht, geloof en gehoorzaamheid. Lydia luistert met intense aandacht naar Paulus, ze mag gelovig luisteren en ze houdt zich aan wat Paulus zegt. Ook voor ons is nodig, dat de Heere ons hart opent. Ook ons hart is van nature gesloten voor God. De bekering van Lydia leert ons, wáár de Heere dat doen wil (onder de prediking van het Woord) en dat Hij het doen wil. Laten we daar biddend op pleiten!

Vers 15

Nadat ze tot geloof gekomen is, wordt Lydia gedoopt. Dit is de gangbare volgorde in een zendingssituatie (vergelijkbaar met iemand in onze kerken die op volwassen leeftijd eerst belijdenis doet en vervolgens gedoopt wordt).

'En haar huis' betekent dat haar dienstpersoneel/slaven en haar kinderen, als ze die had, ook gedoopt worden. Als ze al wat ouder waren, zijn ze ongetwijfeld ook bekendgemaakt met het Evangelie. Als ze daar nog te jong voor waren, zien we hier iets van het feit dat kleine kinderen uit kracht van het verbond het teken en zegel van de doop mogen en moeten ontvangen.

Lydia stelt zich ootmoedig op. Ze zegt hier eigenlijk: 'Als u van oordeel bent, dat ik écht in de Heere geloof.' Ze stelt haar huis open voor Paulus en zijn reisgenoten. Ze dringt er sterk op aan dat ze bij haar blijven. Daaruit spreekt gastvrijheid én betrokkenheid op de verkondiging van het Evangelie: ze nodigt predikers van het Evangelie in haar huis. Voor ons de vraag of deze nederigheid en betrokkenheid op Gods Koninkrijk er bij ons ook zijn. Het huis van Lydia wordt later het centrum van de christelijke gemeente van Filippi (vs 40).

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken dat wij Gods woord elke dag mogen horen en Hem zo kunnen leren kennen
- Belijden dat wij vaak meer bezig zijn met andere dingen dan met Gods woord
- Bidden of de Heilige Geest onze harten (steeds weer) voor God wil openen

Intro

'God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf'. Juliët kent dit zinnetje zo goed. De dominee zei het zojuist nog nadat hij de wet had voorgelezen. Maar zodra de dominee begint met het lezen van het Schriftgedeelte vindt Juliët het moeilijk om met aandacht te luisteren en

denkt ze aan heel andere dingen. Zodra ze onder de preek haar snoepjes op heeft kijkt ze de kerk rond. Ze zal eens proberen om de orgelpijpen te tellen. 37, 38, 39... Opeens schrikt ze op. Wat zegt de dominee nu? *'Jongen, meisje, heb jij God lief? Hoe kunnen mensen dat aan jou zien? Wil je dan ook graag doen wat Hij van jou vraagt?'* Juliët luistert verbaasd. Ze vergeet de orgelpijpen en denkt over de woorden van de dominee na. Als God liefhebben boven alles betekent dat Hij het allerbelangrijkste is, dan is het toch gek als ik intussen helemaal niet naar de preek luister, denkt ze. Nu probeert ze wel om te luisteren wat de dominee, nee eigenlijk naar wat God vanmorgen tegen haar zegt. Want als de dominee preekt, dan luister je eigenlijk naar de Heere God zelf.

Vertelschets

Beginzin

- Paulus en zijn mannen zijn in Filippi aangekomen. De Heere heeft hen hierheen geroepen. Paulus wil graag het Evangelie verkondigen aan de mensen. Maar er is geen synagoge waar hij dit kan doen.

Aan de rivier

- Iets buiten de stad is een rivier. Als het Sabbat is komt hier een groepje vrouwen samen om te bidden en over God te spreken.
- Paulus gaat er op de Sabbat ook naar toe. Zo hebben hij en zijn mannen nu toch een kans om te vertellen dat de mensen gered moeten worden van hun zonden. Over Jezus Die naar de aarde wilde komen om de zonden van mensen op Zich te nemen. Deze blijde boodschap moet iedereen horen. Want iedereen die dit gelooft zal gered worden.
- Het groepje vrouwen staat te luisteren naar wat Paulus vertelt. Eén van de vrouwen heet Lydia. Ze is een purperverkoopster. In de Bijbel staat dat het een vrouw is die God dient. Zij hoort Paulus spreken over Jezus Die haar kan zalig maken. Die haar een nieuw hart kan geven, een hart dat God liefheeft boven alles.
- En dan gebeurt er een groot wonder. Terwijl Lydia zo luistert naar de woorden van Paulus, opent de Heilige Geest haar hart voor God.

Dienen en gehoorzamen

- Maar Lydia diende God toch al? Hoe komt het dat ze God nu pas leert kennen? Lydia kende God al wel van naam, maar ze kende Hem nog niet in haar hart. Dat is het grote verschil. Ze kende de verhalen uit het Oude Testament, ze bad tot God en luisterde als er over Hem werd gesproken, maar haar hart zat nog dicht voor Jezus Die haar wilde zalig maken.
- Toch zocht Lydia samen met de andere vrouwen elkaar op om op de Sabbat God te dienen. En hier langs een rivier werkt de Heilige Geest in haar hart en leert ze God nu ook kennen in haar hart. Nu mag ze Hem met heel haar hart dienen en liefhebben.
- Wat betekent dat, dienen? Dan mag je Hem groot maken door naar Hem te luisteren. En Zijn wil te doen. Kijk maar wat Lydia deed. Er staat dat zij acht nam op wat Paulus sprak. Dat betekent dat zij niet alleen luisterde naar de woorden van Paulus, maar dat zij dat ook doet wat God van haar vraagt. Ze gaat God liefhebben en gehoorzamen.

God liefhebben boven alles...

- Jij luistert elke dag naar de verhalen uit de Bijbel. Maar gehoorzaam jij God ook? Doe jij wat God van jou vraagt? 'Nou, dat vind ik best moeilijk' zeg je misschien. Dat is ook moeilijk. Het is eigenlijk onmogelijk. Wij willen God helemaal niet méér lief hebben dan onszelf. We willen doen waar wij zelf zin in hebben.
- Weet je hoe wij kunnen gehoorzamen? Als de Heilige Geest in ons werkt. Daarom mogen we elke dag vragen of de Heilige Geest ons helpt om God lief te hebben en te doen wat Hij van ons vraagt: God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf.

Horen én doen

- Nu Lydia gelooft dat Jezus ook haar Zaligmaker is wordt ze gedoopt. Ja, ze krijgt God lief. En daarom heeft ze ook de mensen die over Hem vertellen lief. De apostelen mogen bij haar eten en

blijven slapen voor ze weer verder trekken om het Evangelie te verkondigen. Op deze manier mag Lydia God dienen uit liefde.

- Als je weet dat Jezus jouw Zaligmaker is dan kunnen mensen dat aan je zien. Je luistert niet alleen, maar je gaat de woorden van God ook doen! Dan zien anderen dat jij God het meest lief hebt, maar ook dat jij andere mensen liefhebt, net zoveel als dat jij van jezelf houdt.

Slotzin

- Lydia was op de plek waar Gods woord openging. Dat is de plek waar de Heilige Geest graag in harten van mensen wil werken. Daar leer je God kennen. Luister jij ook met aandacht naar Gods woord? Dat is best moeilijk. Maar dat mag je aan de Heere vertellen. 'Heere, God en Heilige Geest, mag ik U leren kennen en steeds beter leren kennen. Help mij om naar U te luisteren en te doen wat U vraagt. Want horen en doen hoort bij elkaar.

Antwoorden Bijbelstudie 4 opdrachten

1. Weet jij het?

Omcirkel het goed antwoord.

Welk woord kun je maken van de letters die bij elk juist antwoord staan?

Gehoorzaam

Vraag de kinderen waarom dit woord bij het verhaal past?

Lydia luisterde niet alleen uit de Bijbel. Ze is ook gehoorzaam aan de Bijbel. Ze wordt gedoopt en stelt haar huis open voor christenen.

Probeer op te schrijven wat dat woord betekent.

Gehoorzamen is:

- Doen wat God vraagt
- Doen wat God wil
- Laten zien wat God zegt

Gehoorzaam is niet altijd hetzelfde als luisteren. Je kunt luisteren naar wat iemand zegt, maar vervolgens er niet naar handelen. Als er gelegenheid is kun je vragen of de kinderen dit herkennen en voorbeelden kunnen geven.

2a. God dienen

Hieronder staan een paar manieren hoe wij God kunnen dienen.

Probeer overal een voorbeeld bij te bedenken en schrijf dit op.

Anderen helpen: helpen opruimen, boodschap doen, opdracht uitleggen, geld geven of ophalen voor de zending.

Vraag de kinderen om aan dingen te denken die ze zelf ook (kunnen) doen.

Anderen helpen: helpen opruimen, opdracht uitleggen

Bijbelse liederen zingen: thuis, op de fiets

Gehoorzaam zijn: aan je ouders, op school, aan God

Je talenten gebruiken: kleurplaat maken voor een zieke, zorgen voor je broertje, lied schrijven over God

Lezen uit de Bijbel: 's morgens, als je blij bent, als je bang bent

2b. God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf

Kleur de voorbeelden die je alleen voor God doet rood

Bijbelse liederen zingen

Gehoorzaam zijn (aan God)

Luisteren uit de Bijbel

Kleur de voorbeelden die je voor God en andere mensen doet blauw

Anderen helpen

Bijbelse liederen zingen (je kunt ook zingen om anderen te bemoedigen)

Gehoorzaam zijn (aan je ouders etc.)

Talenten gebruiken

3. Afgeleid

Bespreek: welke woorden passen bij het plaatje?

Dromen, afgeleid, spelen

Wat leidt jou af bij het Bijbellezen?

Bijvoorbeeld: bedenken wat je na het Bijbellezen gaat doen, je zusje dat rare gezichten trekt. Vertel ook iets uit je eigen leven zodat de kinderen beseffen dat volwassenen deze zonde ook begaan. Probeer je kwetsbaar op te stellen. Probeer naar voren te halen dat de duivel erachter zit om onze aandacht van Gods Woord weg te houden.

Wat kun je daartegen doen?

Wanneer de verleiding zichtbaar/hoorbaar is kun je deze, indien mogelijk, weghalen. Benoem de kracht van het gebed. God bidden of Hij ons aandacht wil geven.

4. Geheimschrift

Soms moet je goed je best doen om iets te begrijpen. Probeer dit geheimschrift op te lossen.

Weet jij wat hier mee wordt bedoeld? Hoe kun jij daar je best voor doen?

Acht nemen op het woord betekent dat je luistert naar wat er gezegd wordt en dat je daarnaar handelt. Dus horen én doen. De kinderen kunnen met voorbeelden komen hoe zij dit in de praktijk kunnen brengen. Let wel: zonder Hem kunnen wij niets doen. Dat mogen we ook de kinderen meegeven.

ƙ dₓ ¥ €

Ḑ ɔ^{xxx} ɔ Ḑ

z Nₒ

¥ ɔ €

ɔ z z ʝ Ω

ƙ=A

dₓ=C

Ω=D

ɔ=E

¥=H

^{xxx}_{xxx}=M

Ḑ=N

z=O

Nₒ=P

ʝ=R

€=T

ɔ=W

ANTWOORD: ACHT NEMEN OP HET WOORD

Verwerking

Spel [Het zinnige zintuigenspel | Spelen \(spelensite.be\)](#)

Om bij het thema van de Bijbelstudie te blijven (horen en doen) zou je ook alleen het gedeelte 'horen' kunnen doen en deze uitbreiden.

Kaart maken en sturen naar verschillende zendingswerkers ter bemoediging.

Zendingswerkers HHK:

Project Malawi Uitgezonden werkers:

Fam. C.J.P. van der Bas (zendingspredikant)
Post Malawi: P.O. Box 626, Zomba, Malawi (Central-Africa)

Project Suriname Uitgezonden werkers:

S.M. van der Plaat (kinderwerkster)
Post Suriname: Postbus 1459, Paramaribo, Suriname

Kinderen een tekst laten opzoeken/kiezen die zij graag in de praktijk zouden willen uitvoeren. Deze kunnen ze versieren zodat ze kunnen ophangen en er steeds aan herinnerd worden het ook te doen.

Voorbeeldteksten:

Mattheüs 7:1 'Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.'

Mattheüs 25:31 'Ik ben krank (ziek) geweest, en gij hebt Mij bezocht'

Mattheüs 11:28 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.'

Spreuken 3:5 'Vertrouw op den HEERE met uw ganse hart, en steun op uw verstand niet.'

Hebreeën 13:3a 'Gedenkt der gevangenen, alsof gij mede gevangen waart'

God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is een apart A4 vel gemaakt, met 1 verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Lydia was een purperverkoopster. Laat de kinderen deze mantel mooi versieren met rode en paarse kleuren en diverse materialen.

4. Waardeloos zilver

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie:

Handelingen 19:24-40

Doel

De kinderen

1. *weten dat geloven radicaal is, dat ze moeten breken met de zonden. (afgoden)*
2. *beseffen dat zij ook afgoden dienen*
3. *kunnen hun afgoden concreet benoemen en belijden aan de Heere.*

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 81:10	Eert geen uitlands God
Psalm 96:3	Al d' afgoôn zijn slechts ijdelheden
Psalm 97:4	Dat ieder schaamrood zij
Psalm 106:11	Zij maakten zich, den Heer ten spot
Psalm 135:9	D' afgoôn van het heidendom

Gele bundel	Neem mijn leven, laat het Heer
Gele bundel	'k Stel mijn vertrouwen

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC zondag 2	Deze zondag geeft kernachtig weer wat God in Zijn wet van ons eist wat betreft Hem dienen. Demetrius wilde liever Diana (Artemis) dienen in plaats van God. Wij zijn van nature ook geneigd om andere (af)goden te dienen in plaats van God.
HC zondag 34	Deze zondag geeft de wet en Gods eis uitgebreider weer en gaat in op wat afgoden precies zijn. Zo kunnen de kinderen ook in hun leven onderzoeken wat hun persoonlijke afgoden zijn.

Exegese   Handelingen 19:23-40

Focus

De kracht van het evangelie en de kracht van het bijgeloof.

Omschrijving focus

Het horen van de prediking van Paulus is voor veel mensen tot eeuwige zegen geweest. Dit is te merken in hun leven, in hun handel en in hun wandel. Hun oude leven, wat gekenmerkt wordt door de handel in zilveren tempeltjes, laten ze achter zich. Geloven is dus radicaal: je kunt je oude leven niet aan de hand houden.

In de wet van God leren we onder andere: gij zult u geen gesneden beeld maken van hetgeen dat op de aarde is. God wil niet afgebeeld worden, maar alleen gediend worden op de manier die Hij in Zijn Woord bevolen heeft. (HC Zondag 35) Christus onderwijst niet door stomme beelden, maar door de levende verkondiging van Zijn Woord.

Je heil zoeken bij iets van hout of steen is compleet nutteloos. Het beeld kan oren hebben, maar kan niet horen. Kan ogen hebben, je aan lijken te kijken, maar het ziet niets. Het is dus totaal verkeerd gedacht dat een beeld of afbeelding jou hulp of troost kan geven.

Geldgierigheid wordt ook gezien als afgoderij. (Ef 5:5: *Dit weet gij dat geen gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het Koninkrijk van God.*) In deze geschiedenis komt duidelijk naar voren dat geldzucht en zelfbehoud de wortel is van de opstand en het verzet tegen het evangelie.

Zoek deze geldzucht niet te ver weg, maar laat het vooral een eerlijke spiegel naar onszelf zijn. Waar ben ik mee bezig? Hoe wil ik ergens beter van worden? Ten diepste is dat verzet tegen het evangelie.

Achtergrondinformatie

We ontmoeten Paulus op zijn derde zendingsreis. Vanaf Antiochië is hij over land door Galatië gereisd en daarna aangekomen in Efeze. Hij verblijft hier ongeveer twee jaar (Hand 19:10). We lezen hoe de gemeenten groeien en hoe ook in de wijde omgeving het evangelie verkondigd wordt. 'Allen die in Azië woonden hoorden het Woord van de Heere Jezus' (Hand 19:10). In Efeze schrijft hij ook de brief aan de gemeente van Korinthe.

VERS 21-23

Paulus is lange tijd in Efeze geweest en is van plan verder te trekken. Hij neemt zich voor naar Macedonië en Achaje te gaan, twee gebieden in Griekenland. Maar voor hij vertrekt ontstaat er nog een groot oproer. Het oproer ontstaat, zo staat er letterlijk 'vanwege de weg'. Dit was de benaming die in die tijd vaker gebruikt werd om de nieuwe beweging aan te duiden. Christenen waren mensen van 'de weg.' Het grote aantal bekeringen tot het christelijk geloof is merkbaar in het openbare leven in de stad: de tempel wordt minder druk bezocht waardoor ook de inkomsten teruglopen.

VERS 24

In de stad Efeze is een zilversmid met de naam Demetrius.. Hij maakt zilveren replica's van de grote tempel van de godin Diana en verkoopt deze. Diana (Diana is de Latijnse naam van Artemis) is de vruchtbaarheidsgodin. Deze tempeltjes werden als huisaltaar gebruikt, of door pelgrims gekocht als amulet of souvenir. Demetrius ziet lange tijd aan wat er gebeurt, de vele mensen in Efeze en daarbuiten die zich bekeren tot 'de weg,' Nu komt zijn handel in gevaar!

VERS 25-27

Paulus preekte tegen de afgodendienst. Want houten, stenen of zilveren beelden zijn geen goden en kunnen niet helpen. Het vereren van een afgod of beeld heeft dus geen zin. Voor gelovigen wordt het zo ondenkbaar om mee te werken aan de instandhouding van de Artemis-cultuur. Demetrius roept zijn collega's bij elkaar en bespreekt het probleem, voor hem zijn er genoeg redenen om alle betrokkenen op te roepen tot verzet en op te komen voor hun eigen belangen. Want als iedereen christen wordt is hun handeltje voorbij. De verering van de godin Diana levert de stad veel winst op. Het is geld wat Demetrius drijft. Toch is hij slim genoeg om nog een ander argument te noemen. 'De tempel van de grote Diana komt in gevaar, haar majesteit zal ten onder gaan.' Efeze was beroemd vanwege deze tempel, men was trots dat deze tempel daar stond. Heel slim speelt hij in op het religieuze gevoel en de trots van de Efeziërs. De tempel gold in de Oudheid als één van de zeven wereldwonderen. Het was een van de grootste bouwwerken ter wereld en een drukbezochte bedevaartplaats die een rijke bron van inkomsten garandeerde. In de tempel stond een beeld van Diana / Artemis. Deze godin hoort bij Efeze, maar wordt in heel het Romeinse Rijk vereerd. Op tal van plaatsen zijn inscripties gevonden met 'Artemis der Efeziërs'. Het aanzien van Efeze was dus nauw verbonden aan de Artemis-cultuur. De Efeziërs zijn dan ook zeer gevoelig voor het gevaar dat Demetrius signaleert.

De woorden van Demetrius bevestigen onbedoeld dat er veel vrucht is op de prediking van Paulus in de afgelopen tweeënhalve jaar. Niet alleen in Efeze, maar in heel de omliggende provincie Klein Azië zijn veel mensen tot geloof gekomen. Demetrius gebruikt het werkwoord in negatieve zin en beschuldigt Paulus ervan dat hij de mensen tot afval verleidt.

VERS 28-29

Het vuur dat Demetrius heeft aangewakkerd verspreidt zich snel. Wat bij een kleine groep zilvermeden begon, loopt uit op een ware volkstoeloop. De menigte roept: 'Groot is de Diana der Efeziërs,' en gezamenlijk trekken ze naar het theater in de stad, dat in die tijd plaats bood aan ongeveer 12.000-25.000 mensen. Twee medewerkers van Paulus, Gajus en Aristarchus, afkomstig uit Griekenland, worden meegesleurd.

VERS 30-31

Degene om wie het gaat, Paulus, is op dat moment echter elders. Als hij hoort van de gebeurtenis wil hij naar het theater gaan. De discipelen die bij hem zijn laten dat echter niet toe, het zou zijn leven kunnen kosten. Enkele van de oversten van de stad die hem goed gezind waren, zenden iemand naar hem toe om hem toch vooral af te raden naar het theater te gaan. Paulus geeft hier gehoor aan en blijft waar hij is.

VERS 32

Terug in het theater blijkt het daar een chaos te zijn. Zoals dat gaat bij een volksoproer roept iedereen door elkaar. De meesten weten niet eens waarom ze daar zijn. Opnieuw zien we iets van de dreigende macht van de massa. De van God afgevalen massa die roept en schreeuwt, die haat verspreidt, zonder werkelijk te weten wat er aan de hand is. We kunnen er een contrast inzien met de schare uit Openbaring, die met één stem de Heere mag loven. Alleen de kracht van Christus kan een menigte werkelijk verenigen.

VERS 33-34

Dan wordt er een Jood met de naam Alexander naar voren geschoven. Hij wil het volk toespreken. Het is niet erg duidelijk wat hij precies van plan is te zeggen. Misschien dat hij zich als Jood wilde distantiëren van de christenen. Zodra men echter begrijpt dat hij Jood is begint de menigte twee uur lang te roepen.

VERS 35-40

Wat de Jood Alexander niet voor elkaar krijgt, dat lukt de stadsschrijver (een van de belangrijkste ambtenaren) wel. De menigte wordt stil en hij gaat hen toespreken. Zijn doel is om de menigte tot de orde te roepen en het oproer te eindigen. Hij zegt het volgende in zijn toespraak:

- (1) de verering van Diana loopt niet zo'n groot gevaar, want iedereen weet toch van de bijzondere geschiedenis hoe dat beeld hier gekomen is. Er was een mythe dat dit beeld uit de hemel was gevallen. De reputatie van de stad is veilig.
- (2) Deze mannen hebben verder niets verkeerd gedaan, ze hebben de godin niet gelasterd, u kunt zich beter rustig houden.
- (3) Als Demetrius of iemand anders een rechtszaak tegen iemand wil aanspannen, dan is daar de gelegenheid toe op de daarvoor aangewezen dagen. Er is niet voor niets een rechter.
- (4) U loopt het gevaar dat de Romeinse overheid maatregelen neemt vanwege dit onwettige oproer.

Als de stadsschrijver al deze argumenten heeft genoemd is de rust weergekeerd en gaat de menigte weer naar huis. Gajus en Aristarchus worden blijkbaar weer vrijgelaten, later in Handelingen komen we hun namen nog tegen. Na dit oproer vertrekt Paulus.

De vraag die blijft hangen is wat nu eigenlijk de reden is dat Lukas deze geschiedenis opneemt. Paulus speelt in deze geschiedenis geen enkele rol. Hij en zijn prediking zijn aanleiding tot de oproer, maar verder is hij er niet bij betrokken. De geschiedenis laat aan de ene kant de haat zien die er was tegen het evangelie. Ook laat het zien hoe het enorme succes van de evangelieverkondiging, heel de maatschappij in beweging zette. Het nieuwe geloof raakte ook de economie. De belangrijkste reden waarom Lukas deze geschiedenis zo uitgebreid beschrijft is echter een andere. We zien dat hier (door de woorden van de stadsschrijver) heel duidelijk wordt gemaakt dat het christelijk geloof geen illegale religie was. De argumenten die hij noemt vormen een belangrijke basis voor christenen om zich ook op andere plaatsen te verdedigen. Het evangelie gaat niet in tegen de Romeinse wetten en het zet ook niet aan tot opstand.

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken voor het evangelie dat we elke keer mogen horen
- Belijden dat wij zo vaak de afgoden dienen
- Bidden dat we zullen strijden tegen het dienen van de afgoden en ons richten op het dienen van de Heere alleen.

Intro

‘Else, Lisa, kom! Het is tijd om naar de kerk te gaan! Vergeet je hoed en tas niet.’ Mama staat onderaan de trap te roepen. Else en Lisa rennen zo snel ze kunnen de trap af, naar beneden. Pakken hun hoed en tas en doen hun nette schoenen aan. Samen met papa en mama lopen ze naar de kerk. Het orgel speelt al. Ze kijken rond in de kerk. Wat een mooi gebouw is het zeg! Grote deuren, hoge bogen en prachtige ramen waar het zonlicht door naar binnen valt. Elke zondag kijken ze er weer naar, naar die mooie ramen. O, de dominee komt binnen. Else buigt haar hoofd en bidt. De dienst begint: ‘Onze hulp en onze verwachting...’ Met elkaar zingen ze een psalm en dan wordt de wet voorgelezen. Else luistert eerbiedig, want nu spreekt de Heere door de dominee heen. Het eerste gebod: ‘Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.’ Ja, denkt Else, dat is makkelijk. Wij bidden altijd alleen tot de Heere, dus ik dien geen afgoden! Zou Else gelijk hebben?

Vertelschets

Beginzin

‘Groot is de Diana der Efeziërs! Groot is de Diana der Efeziërs!’ Bij het theater in de stad Efeze is het een drukte van belang. Een grote groep mensen staat daar te roepen en te schreeuwen! Hoe langer het duurt, hoe harder ze gaan roepen. Ze roepen en schreeuwen: ‘Groot is de Diana der Efeziërs!’ En het gaat niet 5 minuten zo, geen half uur, nee wel 2 uur lang schreeuwt de menigte. *(net zolang als onze clubavond... maak 2 uur concreet voor de kinderen)* Maar waarom dan? Hoe komen al die mensen daar en waarom zijn ze zo hard aan het schreeuwen?

Vertelling puntsgewijs noteren, met tussenkopjes

- Twee jaar verblijft Paulus al in Efeze, tijdens zijn 3^e zendingsreis.
- Vanuit Antiochië is hij over land door Galatië gereisd. Op zijn reis bezoekt hij de gemeentes die hij gesticht heeft en predikt het Evangelie. Ook in Efeze en in de dorpjes in de omgeving.
- In Efeze worden veel afgoden gediend, maar de belangrijkste is Diana (of Artemis), de godin van de

vruchtbaarheid. In de stad staat een enorme tempel waar veel mensen komen om Diana te aanbidden. Bij de tempel kunnen ze kleine, zilveren beeldjes kopen die ze mee kunnen nemen naar huis om daar ook tot Diana te bidden.

- *Een afgod is iets waarop je je vertrouwen stelt en waar je veel tijd en aandacht aan geeft zodat er (bijna) geen tijd meer is voor de Heere. Bijvoorbeeld je familie, cijfers of speelgoed. Maar de Heere verdient de belangrijkste plaats in je leven! (Neem een voorbeeld uit je eigen leven, wat is/was jouw afgod?)*
- Door de prediking van Paulus komen veel mensen tot geloof in de Heere Jezus en ze worden gedoopt.
- Hun leven verandert helemaal! Ze willen alleen nog maar de Heere dienen en doen alle afgoden uit hun leven weg. De tempeltjes van Diana, maar ook alle andere dingen die ervoor zorgen dat ze niet goed naar de Heere kunnen luisteren.
- *Heb jij ook een hart wat de Heere alleen wil dienen? Doe dan de afgoden uit je leven weg!*

Demetrius

- 'Smeden van Efeze, luister naar mijn woorden.' Plechtig staat daar een man in de vergadering op. Zijn stem is donker en zijn ogen kijken verdrietig en boos. Want het gaat niet goed in de stad en daar moet wat aan veranderen.
- 'Onze stad is beroemd vanwege de prachtige tempel van Diana/Artemis. Het is een van de grootste bouwwerken in onze wereld en vele landgenoten dienen onze godin. Elk jaar komen er vele mensen de stad bezoeken en Diana aanbidden. *(op bedevaart, net zoals de moslims nu nog doen naar Mekka.)* Deze mensen komen in onze stad en wij kunnen hen onze zilveren tempeltjes verkopen.'
- Elke zilversmid klikt instemmend. De smeden zijn ongelooflijk trots op hun stad en hun tempel.
- De verkoop van de zilveren tempeltjes zorgt voor welvaart onder de smeden.
- 'De tempel van Diana zal ten onder gaan als we nu niet ingrijpen! Door die Paulus en zijn volgelingen gaan er veel mensen in zijn God geloven! Hij verleidt de mensen tot het geloof in een andere God dan Diana en dat kunnen we niet toestaan! *(Demetrius is bang dat hij minder rijk zal worden, hij wil steeds rijker worden. Geld is de afgod van Demetrius.)*
- De smeden, onder leiding van Demetrius, beginnen te roepen: 'Groot is de Diana der Efeziërs!' En terwijl dat gebeurt komen er steeds meer mensen bij die mee gaan roepen. 'Groot is de Diana der Efeziërs!' Twee medewerkers van Paulus worden meegesleurd in het oproer.
- Ze trekken naar het theater van de stad, een groot gebouw waar vaak recht gesproken werd en waar 12.000 tot 25.000 mensen in konden! *(Dat zijn minimaal 400 schoolklassen met 30 leerlingen.)*

Paulus

- Paulus is op het moment van oproer niet in de stad, maar verblijft ergens anders.
- Hij hoort van de oproer en hij wil naar de menigte in het theater toe, maar vrienden van hem houden hem tegen. Dat zou hem zijn leven kunnen kosten!
- Ook vrienden uit de stad sturen een bode naar hem toe en raden hem af om te komen. Paulus luistert naar hun raad

Het theater

- Bij het theater is het een drukte van belang. Iedereen roept en schreeuwt door elkaar en veel mensen weten niet eens waarom ze hier zijn. Ze roepen en schreeuwen maar mee in de massa. *Wat erg hè, zo hard roepen omdat je bang bent dat je afgod niet meer gediend wordt. Hiermee verwerpen ze de Heere, ze willen Hem niet dienen, maar hun eigen god. En jij? Wil jij de Heere dienen of liever jouw eigen gemaakte goden?*
- Er wordt iemand vanuit de menigte naar voren geschoven om het volk toe te spreken. Het is een Jood, die Alexander heet.
- De menigte wil naar hem niet luisteren. Een Jood, die wil in ieder geval hun god niet dienen!
- 'Groot is de Diana der Efeziërs!' Twee uur lang klinkt dit geroep in het theater.

De stadsschrijver

- Na die twee uren lang roepen maant de stadsschrijver (een van de belangrijkste leiders van de stad) de menigte tot stilte.
- Hij spreekt hen toe, met als doel om de menigte tot orde te roepen en de oproer te beëindigen.
- 1) De verering loopt niet zo'n groot gevaar, iedereen kent de mythe (oud verhaal) dat dit beeld uit de hemel is gevallen. De reputatie is veilig.
- 2) Deze mannen hebben geen godslastering gepleegd, houd u rustig.
- 3) Een rechtszaak aanspannen kan op de aangewezen dagen.
- 4) U loopt gevaar dat de Romeinse overheid maatregelen neemt tegen dit onwettige oproer.
- De rust in de stad keert weer en de menigte gaat weer naar huis. Gajus en Aristarchus worden vrijgelaten en Paulus vertrekt uit Efeze.

Slotzin

Het dienen van de Heere Jezus verandert je leven helemaal, je wilt stoppen met alle zonden en met het dienen van de duivel. Dat raakt alle onderdelen van je leven, hoe je luistert naar je vader en moeder, de juf en hoe je omgaat met je vriendjes en vriendinnetjes. Ook wil je heel graag elke dag tijd met de Heere doorbrengen, door te bidden of uit de Bijbel te lezen. Dat kan erg moeilijk zijn, maar de Heere wil je daarbij helpen. Lees vanavond in je Bijbel deze geschiedenis nog een keer en vertel dan aan de Heere welke afgod(en) jij dient. Vraag de Heere om vergeving en het vertrouwen op Hem, zodat je kunt strijden tegen het dienen van de afgoden en een hartje krijgt wat Hem liefheeft.

Antwoorden Bijbelstudie

Opdracht 1

Een afgod is iets wat ik **belangrijker** vind dan de **Heere**

Demetrius dient de afgod van **Artemis/het geld**. Hij wilde liever rijk worden dan de Heere dienen.

Geloven in de Heere betekent dat je leven **helemaal** verandert. Je doet alle **afgoden** weg uit je leven en gaat **luisteren** naar wat de Heere zegt.

Bespreek: Hoe kun je afgoden uit je leven wegdoen? **Alleen als er iets (iemand) anders voor in de plaats komt wat veel beter en mooier is.**

Weet je nog wat Else dacht? Had Else gelijk en waarom wel/niet?

Else dacht dat ze geen afgoden dient omdat ze naar de kerk gaat. Maar aan alleen naar de kerk gaan heb je niet genoeg. Je moet de Heere zelf kennen, dienen, liefhebben en vertrouwen.

Leid het gesprek zo dat de kinderen zien dat de Heere alleen gediend wil worden.

Opdracht 2

Schrijf het eerste gebod op de stenen tafel

Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

Bespreek: Wat betekenen deze woorden? (Gebruik hierbij de HC zondag 34, vraag 94 en 95)

Voor jonge kinderen kan alleen antwoord 95 al voldoende zijn.

Vragen bij antwoord 94:

Wat wil God dat je niet doet? (afgoderij, toverij... aanroeping van heiligen en andere schepselen)

Wat wil God dat je wel doet? (Hem alleen vertrouwen, je aan hem onderwerpen)

Wat is je aan Hem onderwerpen? (Doen wat de Heere van je vraagt)

Wat vraagt de Heere van je? (Dat je hem liefhebt met je hele hart)

Vragen bij antwoord 95:

Wat is een afgod?

Kun jij een voorbeeld van een afgod noemen?

Is het goed om op een afgod je vertrouwen te stellen? Waarom niet?

Vr 94. Wat gebiedt God in het eerste gebod?

Antw. Dat ik, zo lief als mij mijner ziele zaligheid is, alle afgoderij, toverij, waarzegging, superstitie of bijgeloof, aanroeping van de heiligen of van andere schepselen, mijde en vliede, en den enigen waren God recht lere kennen, Hem alleen vertrouwe, in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid mij Hem alleen onderwerpe, van Hem alleen alle goeds verwachte, Hem van ganser harte liefhebbe, vreze en ere, alzo, dat ik eer van alle schepselen afa en die varen late, dan dat ik in het allerminste tegen Zijn wil doe.

Vr 95. Wat is afgoderij?

Antw. Afgoderij is in de plaats van den enigen waren God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, of benevens Hem, iets anders verzinnen of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen zet.

B) Wat zou jij Demetrius of mensen als Demetrius willen zeggen?

Eigen antwoord, ga in gesprek met de kinderen en wissel gedachtes uit.

Opdracht 3

A) Zet een kruisje bij een afgod en een rondje om de afgod van Demetrius en de mensen in Efeze.

Het zijn allemaal afgoden, de zilveren tempel is de afgod van Demetrius en de mensen in Efeze

B) Ik heb ook / geen afgoden in mijn leven

Eigen antwoord

C) Ik vind het makkelijk / moeilijk om mijn afgoden minder aandacht te geven, want...

Eigen antwoord

D) Wie kan jou helpen om de afgoden weg te doen?

De Heere

Verwerking

Bouw je eigen kerk

Benodigheden:

- Lego/duplo

Bouw van de lego/duplo die je hebt een kerk.

Je kunt de kinderen dit in kleine groepjes laten uitvoeren of daag ze uit om met de hele groep 1 grote kerk te bouwen!

Bouw je eigen kerk (2)

Benodigheden:

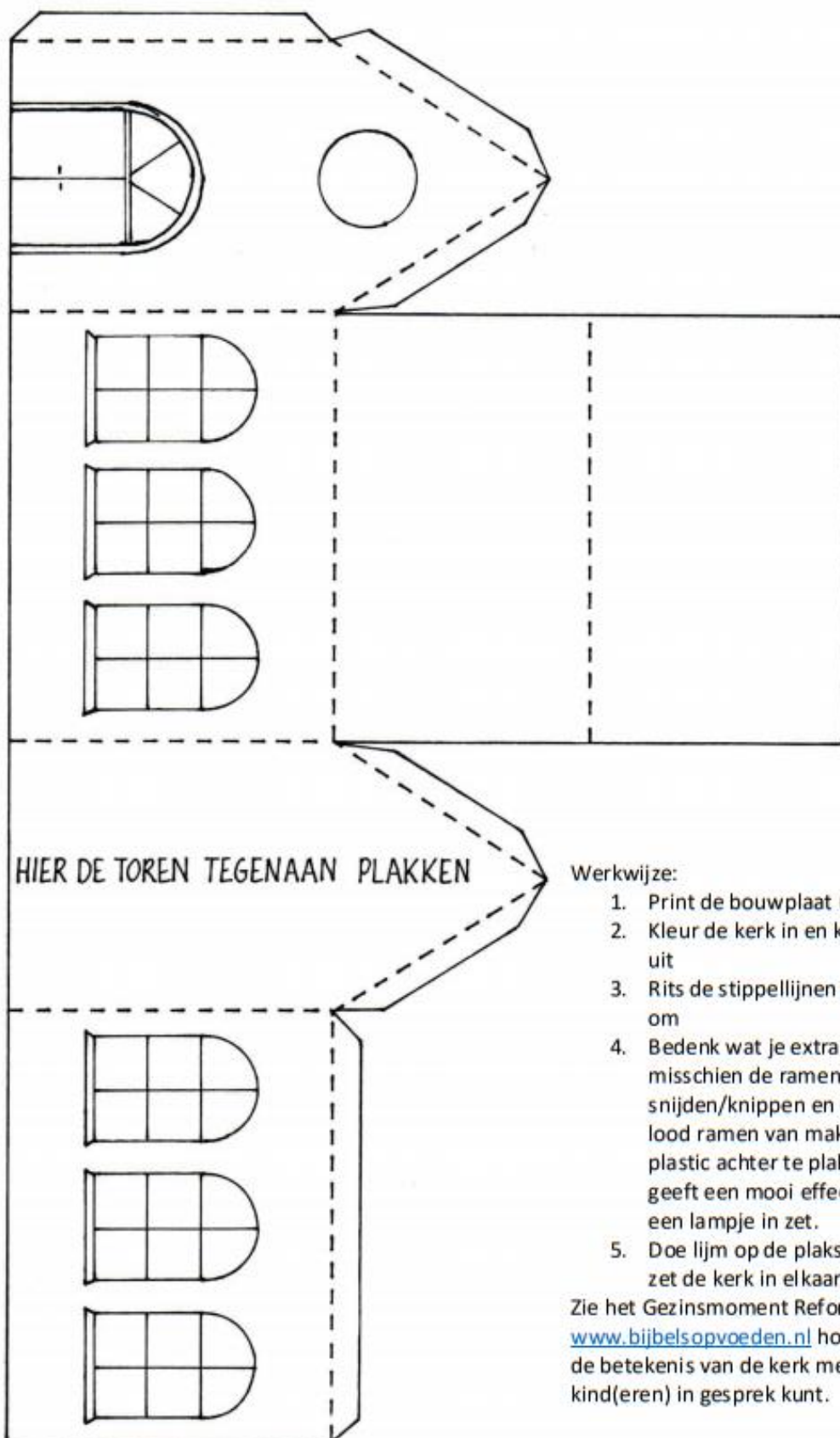
- Bouwplaat (zie volgende bladzijde)
- Lijm
- Schaar
- Stiften

Uitwerking

- Kleur de kerk
- Knip de kerk uit
- Ris de stippellijnen en vouw ze om.

Optioneel: snijd de ramen eruit en plak er doorzichtig plastic folie achter. Dit geeft een mooi effect als je er een lampje in zet.

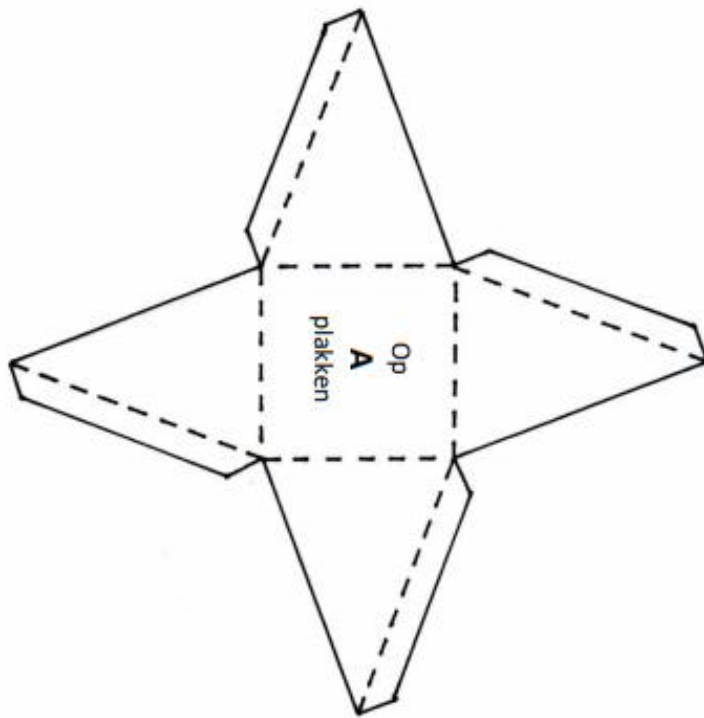
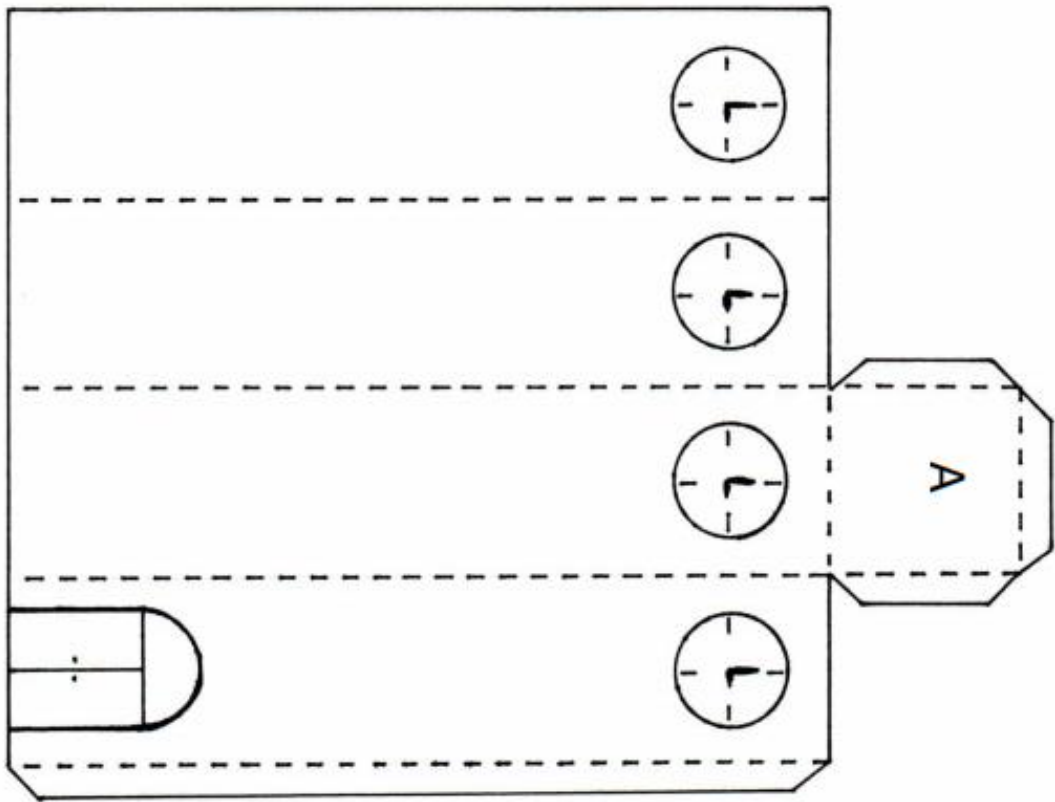
- Doe lijm op de plakstroken en zet de kerk in elkaar

Werkwijze:

1. Print de bouwplaat uit
2. Kleur de kerk in en knip deze uit
3. Rits de stippellijnen en vouw om
4. Bedenk wat je extra wilt: misschien de ramen eruit snijden/knippen en er glas-in-lood ramen van maken door plastic achter te plakken? Dat geeft een mooi effect als je er een lampje in zet.
5. Doe lijm op de plakstroken en zet de kerk in elkaar

Zie het Gezinsmoment Reformatie op www.bijbelsopvoeden.nl hoe je over de betekenis van de kerk met je kind(eren) in gesprek kunt.

Het gebed

Benodigheden:

- A4 papier
- 5 enveloppen per persoon
- Gekleurde papiertjes om op te schrijven
- Pen/potlood

Uitwerking

Neem het A4 papier en schrijf bovenaan in grote letters:

'Gebed'

Plak daaronder in het midden 1 envelop

Knip de gekleurde papieren in stukjes die in de enveloppen passen en zet ze in de bovenste envelop.

Plak onderaan 4 envelopjes en schrijf het volgende:

1 – aanbidden

2 – belijden

3 – danken

4 – helpen

Op elke envelop 1 woord.

Laat de kinderen op de gekleurde papiertjes dingen opschrijven waar ze God om willen aanbidden/danken, waar ze hem voor nodig hebben en wat ze aan Hem willen belijden.

Ze kunnen deze telkens aanvullen en als ze bidden 1 papiertje eruit pakken om dit dan concreet te benoemen aan de Heere

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

Kleur deze plaat mooi en netjes in!

PSALM 81 : 10

"Eert geen uitlands god.
Wacht u voor uw zielen.
Wilt, naar Mijn gebod,
Mijnen naam ten hoon,
voor geen valse goon,
voor geen vreemde, knielen."

KNIEL ALLEEN VOOR DE HEERE

5. Een onvergetelijke kerkdienst

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie:

Handelingen 20: 7-12

Doel

De kinderen

1. Weten wat 'opstanding uit de doden' inhoudt
2. Beseffen dat de opstandingskracht van Christus zo groot is dat door Zijn kracht ook mensen opgewekt worden tot een nieuw leven.
3. Kunnen troost vinden in de Bijbel dat het leven met God niet ophoudt bij het sterven.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 42:5	Maar de HEER' zal uitkomst geven
Psalm 43:4	Dan ga ik op tot Gods altaren
Psalm 68:10	Geloofd zij God met diepst ontzag
Psalm 130:1	Uit diepten van ellenden
Psalm 130: 3	Ik blijf den HEER' verwachten
Psalm 141:1	'k Roep HEER', in angst tot U gevloeden

Gele zangbundel Als 'g in nood gezeten
Gele zangbundel Daar juicht een toon
Gele zangbundel Jezus' leven van mijn leven
Gele zangbundel Kroon Hem met gouden kroon
Gele zangbundel Lam Gods dat zo onschuldig

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC zondag 16, 17 Over het nut van het sterven en de opstanding van Christus uit de dood, voor de gelovigen.

HC zondag 22 Over de troost die de opstanding van het vlees geeft; gelijkvorming aan het heerlijke lichaam van Christus.

DL H2, art. 3,4,5 Over het sterven van Gods zoon en wat deze offerande voor gelovigen betekent: het eeuwige leven.

Exegese Handelingen 20:7-12 Eutychus

Een onvergetelijke kerkdienst/zondagavond

Focus

De opwekking uit de dood versterkt het geloof in de opstanding van de doden.

Omschrijving focus

De opstanding uit de dood gaat niet alleen om de ziel, maar ook om het lichaam. Het geloof in de opstanding van Christus geeft troost dat straks mijn ziel én mijn lichaam bij Christus zal zijn en aan Zijn lichaam gelijkvormig zal worden.

De Heere Jezus Christus is gestorven. Maar ook opgestaan en ten hemel gevaren. Zijn werk hier op aarde is klaar: verlossing verwerven. Maar Zijn toepassende werk gaat nog steeds door. Zijn opstandingskracht is nog steeds merkbaar. Het is bemoedigend en vertroostend om dat te merken. Ook nu. Als je bijvoorbeeld ziet en merkt hoe God krachtig werkt in het leven van een familielid, vriend of vriendin dan versterkt dat ook je eigen geloof.

Paulus zegt in Fil.3: *'Opdat ik Hem kenne en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende.'* Hij verlangt er naar om Christus vanuit een persoonlijke omgang meer te kennen. Hij wil niet alleen delen in de kracht van de opstanding, maar ook in het lijden en sterven van Christus. Het kennen van Christus is aan alle drie verbonden. Het delen in het lijden betekent ook een delen in Zijn verheerlijking.

De kracht van Zijn opstanding = de kracht waarmee God de Heere Jezus uit de doden opwekte. Paulus heeft deze kracht ervaren toen de Heere aan hem verscheen op weg naar Damascus. Deze kracht is nog steeds werkzaam in de gelovigen en zal in de toekomst, wanneer Christus terugkomt, ook hen uit de doden doen opstaan.

Het ontkennen van of twijfelen aan de opstanding van Christus komt ook nu voor. Ook binnen de kerk, ook onder jongeren. Maar als Christus niet is opgestaan, dan is heel het leven en heel de prediking zinloos. Want dan is er geen vergeving en geen genade en geen heerlijke toekomst. Dan ben je de ellendigste van alle mensen (1 Kor. 15).

Achtergrondinformatie

Paulus en Lukas varen vanuit Filippi naar Troas (vers 6). Ze doen daar deze keer vijf dagen over, door ongunstige wind. Anders kan het ook in 2 of 3 dagen. Ze willen een week in Troas blijven.

Vers 7

Op de avond van de eerste dag van de week komt de christelijke gemeente van Troas bij elkaar. Ze komen bij elkaar om 'het brood te breken'. Dit kan verwijzen naar een gezamenlijke maaltijd of naar de viering van het Heilig Avondmaal of een combinatie van beide. Waarschijnlijk was het hier in Troas een combinatie. Bij zo'n maaltijd is dan ook het spreken met elkaar over het Woord van God én het luisteren naar het Woord van God, dus de verkondiging. Paulus spreekt / preekt én gaat met de mensen over het Woord van God in gesprek. Hij beantwoordt hun vragen.

Discipelen: Lukas gebruikt dit woord altijd om aan te duiden dat het om mensen gaat die geloven in Christus, kinderen van God.

De avond van de eerste dag kan ook inhouden dat het de vooravond van de eerste dag is geweest. In dat geval zou het zaterdagavond geweest zijn. Maar Lukas is hier onduidelijk over.

De zondag was toen nog geen rustdag voor de christenen. Als ze bij elkaar wilden komen om de opstanding van Christus te herdenken, was dat na een lange dag van werken.

De toespraak van Petrus is ook een soort afscheidspraak. De volgende dag hoopt Paulus verder te reizen. Misschien ook wel daarom dat hij niet van ophouden weet. En blijkbaar gaan de mensen ook graag met Paulus in gesprek om nóg meer te horen en te leren, hun vragen te stellen. In vers 11 lezen we dat hij pas weggaat als het morgenlicht alweer komt.

Vers 8

De gemeente is bij elkaar in een bovenzaal op een derde verdieping (vers 9). Deze zaal wordt verlicht door fakkels of olielampen.

Bovenzalen werden wel vaker gebruikt voor bijeenkomsten: denk aan de viering van het Pascha van Jezus en Zijn

discipelen, of de bovenzaal als plaats van gebed als de discipelen na de hemelvaart terug zijn in de stad.

Vers 9

Het gebruikte Griekse woord voor 'jongeling' laat zien dat de jongen zo'n 18-25 jaar is geweest. Eutychus betekent: de gelukkige / aan wie iets goeds zal overkomen'. Door de lange rede van Paulus en waarschijnlijk ook door een lange dag werken en door de warmte (veel mensen in de zaal en door de lampen) wordt hij door een diepe slaap overvallen.

Eutychus is in een opening gaan zitten, dat als raam dienstdoet. De huizen in die tijd hadden ramen zonder glas. Ze konden meestal met luiken of gordijnen worden afgesloten. Hier zijn de vensters niet afgesloten, vermoedelijk om meer frisse lucht toe te laten in het vertrek.

Lukas gebruikt het woord 'bevangen worden' of 'overmand worden'. Dit geeft een proces aan: eerst dommelen en doezelen, dan slapen. Slapend valt de jongen uit het raam van de derde verdieping op de binnenplaats van het huis of op straat. Hij is dood. Geen bewusteloosheid dus. Lukas schrijft als medicus en als ooggetuige als hij zegt dat de jongen dood van de grond werd opgenomen.

Vers 10

De gelovigen zijn zeer geschokt door de plotselinge dood van Eutychus. *Thorubeomai* = geschokt worden, in onrust raken, zich opwinden. Dit uit zich in huilen en weeklagen.

Paulus is naar beneden gekomen en gebiedt de mensen tot rust te komen. Paulus gaat op de jongen liggen (viel op hem). Dit deed ook Elia bij de zoon van de weduwe in Zarfath (1 Kon. 17) en Elisa bij de zoon van de Sunamitische (2 Kon. 4). Paulus merkt dat de jongen weer is gaan ademen, dat het leven is teruggekeerd in de jongen. *Psuche* betekent zowel ziel als leven.

Het lijkt alsof Paulus de jongen het leven heeft teruggegeven, maar het is de Heere van het leven die op deze 'eerste dag van de week' Zijn opstandingskracht toont.

Vers 11

Na deze gebeurtenis, midden in de nacht, gaat Paulus weer naar boven, terug naar de zaal, waar de bijeenkomst wordt voortgezet. Paulus breekt het brood met de gelovigen, dat wil zeggen: hij viert het Avondmaal met hen. Zoals gezegd bij vers 7 kan 'gegeten hebbend' ook betrekking hebben op het feitelijk nuttigen van de maaltijd des Heeren.

Ook de verkondiging wordt voortgezet. Voor spreken staat hier het woord *homileo*: 'een gesprek voeren in informele sfeer'. Dit woord wordt ook gebruikt bij het gesprek met de Emmausgangers. Dit spreken / toespreken duurt tot aan de dageraad, het aanbreken van de nieuwe dag, als velen weer aan het werk moeten. Het is dan – afhankelijk van de uitleg van vers 7- zondag- of maandagmorgen. Daarna vertrekt de apostel uit Troas.

Vers 12

Eutychus wordt weer genoemd. Hier wordt voor jongen het woord 'pais' gebruikt. Dit laat zijn jeugdige leeftijd zien, waarschijnlijk rond de 20 jaar. Daarnaast kan het woord ook betekenen dat hij slaaf of dienstknecht was.

Lukas herhaalt dat de jongen tot leven is gekomen. Hij wordt óf naar de bovenzaal óf naar huis gebracht, dat maakt de tekst niet helemaal duidelijk. De gelovigen zijn op bijzondere wijze vertroost en bemoedigd: door de woorden van Paulus, door de viering van het avondmaal, maar vooral ook door dit zichtbare teken van leven bij de verkondiging.

'Niet matig' = in hoge mate, buitengewoon.

Voor deze jonge christengemeente moet het een enorme schok zijn geweest dat Eutychus tijdens de dienst dood neervalt. Het kan de gedachte geven dat dit een blijk van Gods ongenoegen is. Maar het is precies het tegenovergestelde. De Heere Jezus wil in deze gemeente onomstotelijk de waarheid van Zijn Evangelie bevestigen door Paulus de dode te laten opwekken.

Door de levendmaking van de jongen weten we dat hij een gelovige was. Want uit de hel keert niemand terug. Denk ook aan de andere opwekkingen in de Bijbel. De ziel van de jongen was al in de hemel, maar moet weer terug naar de aarde. Christus geeft hem zijn lichaam weer terug. Eutychus moet een levende getuige zijn van de opstandingskracht van Christus. Deze dodenopwekking is een geweldige bemoediging en vertroosting voor alle gelovigen. Het versterkt in het geloof in de opstanding van de doden en in de opstanding van hun eigen lichaam (HC vr/a 57).

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken dat Jezus opstond uit de dood. Hij heeft dood en graf overwonnen. Alleen daardoor is er ook eeuwig leven voor wie in Hem gelooft.
- Belijden dat wij de eeuwige dood verdiend hebben door onze zonden.
- Bidden of wij mogen leven in de wetenschap dat we eens voor eeuwig bij God de Vader mogen zijn. Bidden om genade en vergeving.

Intro

- Laat een plaat / foto zien van een graf met weggerolde steen. Vraag de kinderen waar ze hierbij aan moeten denken. Wat betekent het dat de Heere Jezus opstond uit de dood? Vertel dat gelovigen eens zullen opstaan met een verheerlijkt lichaam.

of

- Speel een klein rollenspelletje. Doe alsof je gaapt, rek je uit en zeg dat je vannacht niet zo goed hebt geslapen. Vertel dat je zojuist in de auto reed en bijna een fietser van rechts over het hoofd zag. *Oef, wat schrok ik, zeg! Ik zag 'm nog net op tijd en kon gelukkig nog remmen. Ik zat gewoon niet goed op te letten. Gevaarlijk hoor, niet goed uitgeslapen zijn. Vandaag horen we een verhaal over een jongeman die ook moe was en in slaap viel. Er gebeurde iets verschrikkelijks... Luister maar.*

Vertelschets

Beginzin

Eutychus haast zich door de straten. Vlug, dan is hij nog net op tijd. De hele dag heeft hij gewerkt, er was zoveel te doen! Maar nu is hij klaar. Hij kan niet wachten om te luisteren naar wat Paulus te vertellen heeft. Paulus! Wat kijkt hij tegen die man op. Paulus heeft altijd zoveel wijsheden te vertellen over de Heere Jezus. En hij hoorde dat Paulus vandaag voor het laatst in Troas is...! Die laatste preek wil hij zeker niet missen. Hup, de trap op. Hij neemt meerdere treden tegelijk. Nog een trap en dan is hij op de derde verdieping: de bovenzaal.

De eerste dag van de week

- De gemeente van Troas komt in de avond van de eerste dag van de week bij elkaar.
- Paulus is waarschijnlijk voor het laatst bij hen. De volgende dag zal hij verder reizen naar Jeruzalem.
- Nog één keer kan Paulus de gemeente vermanen en waarschuwen. Nog één keer wil hij het Evangelie verkondigen. Urenlang preekt hij. De mensen luisteren aandachtig. Paulus vertelt over Christus, Die voor hen leed en voor hen stierf, Die ook voor hen opstond uit de dood. Ze horen hem daar graag over spreken! Ze vinden het vaak zo moeilijk om het te blijven geloven.

Regelmatig worden gelovigen uitgelachen en bespot door heidense buren of bekenden. *Dat jullie dát geloven... een God die zichzelf laat kruisigen en dan weer opstaat? Haha... wat een onzin!*

- In de bovenzaal is het warm geworden. Er zijn veel olielampen aangestoken. Die maken het benauwd.

Eutychus

- *Poeh, wat is het warm.* Eutychus veegt het zweet van zijn voorhoofd. Hij wordt er slaperig van. Eutychus kijkt om zich heen. Weet je wat, hij gaat daar, in het open raamkozijn zitten. Daar waait de frisse lucht van buiten naar binnen.
- Eutychus probeert te blijven luisteren. Paulus zegt prachtige dingen over het leven na dit leven. Doordat Christus weer is opgestaan uit de dood, zal je als je in Hem gelooft ook opstaan en een nieuw, volmaakt lichaam ontvangen. Niemand zal meer ziek zijn, pijn hebben... Stel je toch eens voor. *Kan jij het je indenken? De nieuwe aarde zal zo anders zijn dan de wereld waarin we leven met alle zorgen en problemen, met al de oorlogen en armoede. Alles, alles is goed op de nieuwe aarde. Voor altijd dichtbij de Heere leven, met een lichaam dat volmaakt is zoals die van Christus. Kijk jij er naar uit?*
- Maar terwijl Eutychus het zich probeert in te denken zakken zijn ogen dicht. Hij schrikt op. Kom nou, wakker blijven! Maar zijn ogen voelen zo zwaar. Hij vecht tegen de slaap.
- Opeens klinkt er een harde gil! De mensen vliegen overeind! Dan zien ze wat er is gebeurd. Eutychus is uit het raamkozijn naar beneden gevallen, vanaf de derde verdieping. Een aantal mannen rennen naar beneden. Daar ligt hij... zou hij nog...? Ze zien het meteen. Eutychus leeft niet meer...

Het wonder

- Maar dan komt Paulus eraan. De mensen gaan aan de kant. Paulus buigt zich over de jongen heen. Hij kijkt Eutychus aan. Moet hij nu zo afscheid nemen van Troas? Hij heeft juist zo rijk gesproken over de opstandingskracht van Christus. En nu sterft hier ter plekke zo'n geliefd gemeentelid?
- Paulus legt zich over Eutychus heen. Hij neemt hem in zijn armen. En dan zegt hij tegen de mensen: wees niet verdrietig, hij leeft! De mensen strekken zich uit om te kunnen zien of het waar is. En ja, ze zien het! Eutychus is opgestaan, hij staat daar, levend! Wat een groot wonder.

Slotzin

Wat is de gemeente blij! De gemeenteleden nemen Paulus en Eutychus mee naar boven. Ze eten allemaal wat en dan luisteren ze weer verder. Buiten begint het al licht te worden, de zon komt op, als Paulus stopt met preken. De gemeente neemt afscheid van hem. In dit leven zullen ze Paulus niet meer zien. Maar na dit leven zeker! Want de opstanding van de Heere Jezus Christus is het bewijs dat ook zij zullen opstaan in een eeuwig, zalig leven. Dan zullen zij met Paulus hun Koning en Zaligmaker grootmaken. Jij ook?

NB: Het is goed om als leiding voorbereid te zijn op de vraag van een kind of het opwekken uit de dood vandaag nog zo kan gebeuren. Leg dan uit dat het juist in de begintijd gebeurde, toen de boodschap van het Evangelie in de wereld nog helemaal nieuw was en de mensen nog geen Bijbel hadden.

Antwoorden Bijbelstudie

1. Welke zin is juist? Omcirkel de letter. Van de juiste antwoorden kan je twee woorden maken die in de zin passen. Vul de woorden in en lees de zin hardop. Bespreek wat de zin betekent.

L - Paulus is in Troas

A - Paulus is in Lystre

E - de gemeente komt op de eerste dag van de week bij elkaar

M – de gemeente komt op de laatste dag van de week bij elkaar

S – de jongeman heet Eutrimus

E – de jongeman heet Eutychus

F – de gemeente komt bij elkaar in een bovenzaal

T – de gemeente komt bij elkaar in een kelder

T – de jongeman valt in slaap

P - de jongeman valt flauw

H - de jongeman is gestorven

O – het leek alsof de jongeman is gestorven

E – Paulus zegt (...) zijn ziel is in hem

R - Paulus zei (...) hij leeft

(zie vers 10)

J – de gemeente is bovenmate blij

M – de gemeente is bovenmate vertroost

Jezus **leeft** en ik met **Hem**

Als je gelooft dat Jezus voor jouw zonden is gestorven, hoef jij de straf niet meer te dragen. Jezus stierf aan het kruis en stond weer op uit de dood: hij overwon de dood. Als jij sterft en je gelooft in de Heere Jezus, dan zul je tóch leven. Eeuwig leven bij God, eeuwig leven op de nieuwe aarde met een nieuw lichaam.

2. Bespreek

A. Lees vers 12. Bovenmate betekent **enorm**. Waarom zou de gemeente zich getroost voelen? *Ze zagen met eigen ogen hoe iemand uit de dood werd opgewekt. Hoeveel te meer is het dan waar dat Christus uit de dood werd opgewekt. Heidenen bespotten de gelovigen van Troas regelmatig. Zij geloven niet in de opstanding van het lichaam. De gemeenteleden konden hierdoor aan het twijfelen worden gebracht. Dit wonder is een bevestiging van de waarheid en daardoor voelde de gemeente zich vertroost.*

B. Bespreek: Als de Heere Jezus niet was opgestaan uit de dood, zou niemand uit de doden kunnen opstaan.

Als Christus de dood niet had overwonnen, zou ieder mens die sterft dood zijn en blijven. Niemand zou in de hemel kunnen komen. Als je in de eeuwige duisternis bent, zal je nooit meer terug kunnen keren.

3. Lees de teksten op de grafstenen.

A. Bijbelteksten? **B, C, D, F**

B. Niets met de Bijbel te maken? **A, E**

C. Opstanding uit de dood? **D, F**

D. Troost uit de Bijbel? **B, C, D, F**

E. Welke tekst geeft jou troost? / Wanneer geeft een Bijbeltekst jou troost? (Alleen als je de Heere kent als jou eigen Zaligmaker.)

Verwerking

Open graf

Maak het geopende graf van de Heere Jezus. Hieraan is te zien dat Jezus er niet meer ligt; Hij is opgestaan uit de dood.

Benodigdheden:

- Papieren wegwerpbordje
- Gekleurd papier
- Wit A4
- Verf of stiften
- Lijm

- Splitpen
- Schaar en eventueel prikpen/priklap
- Bijbeltekst op papier

Werkwijze:

- Knip een stukje van de onderkant van het bordje. Zo heb je een rechte lijn.
- Maak een cirkel in het midden van het bordje. Trek bijvoorbeeld een glas om en knip/prik de cirkel uit.
- Verf of kleur de achtergrond. Bijvoorbeeld gras/lucht. Je kan ook het graf zelf een kleurtje geven.
- Plak de bijbeltekst (bijvoorbeeld Mattheüs 28:6: *Hij is niet hier, want Hij is opgestaan...*) in het midden van het papier.
- Plak het bordje er op. Zorg dat de tekst goed te zien is, door de 'deuropening'.
- Maak de steen (de uitgeknipte/uitgeprikte cirkel) vast met een splitpen.
- Plak het werkje eventueel op een mooi gekleurd papier.

Bron: pinterest

Kijktafel 'nieuw leven'

Maak een kijktafel over opstanding/nieuw leven.

Benodigdheden:

- Bakje/schaal
- Takjes
- Kleine nepetitjes
- Mos
- Bloembolletjes
- Een potje en steen (voor het graf)
- Diverse stenen (om woorden op te schrijven)
- Touw
- Watervaste stift

Werkwijze:

- Vul het bakje / de schaal met mos.
- Maak van een wat langer en een wat korter takje en kruis. Bindt het touwtje er omheen.

- Geef het potje met de steen ervoor een plaats. Zet het kruis ervoor.
- Plant de bloembolletjes in het mos.
- Schrijf woorden van hoop en leven op de stenen en geef ze een plekje.
- Maak van kleine takjes een nestje en leg de eitjes erin.

Bron: Pinterest

Bordspel Paulus' zendingsreizen

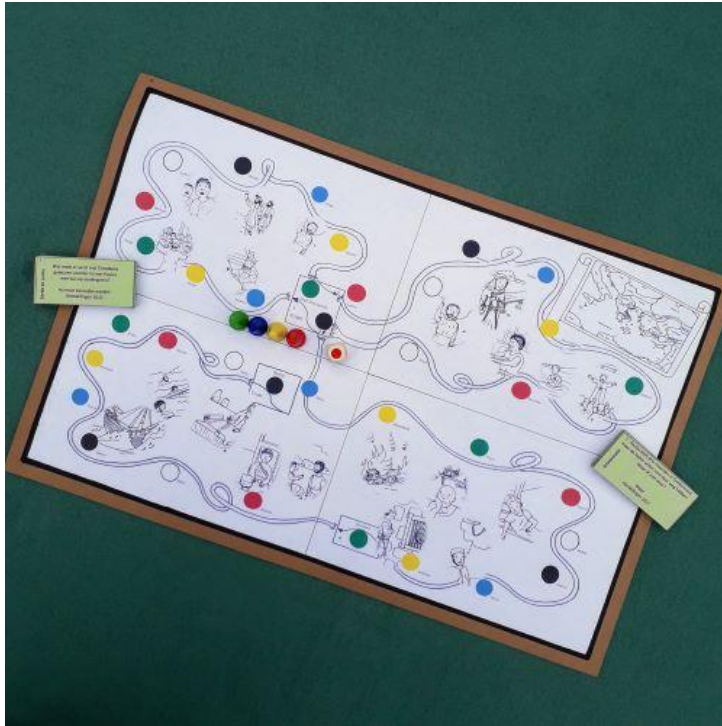
Op de website van www.bijbelsopvoeden.nl is een spel te vinden over de zendingsreizen van Paulus.

Benodigheden:

- Het bordspel: <https://www.bijbelsopvoeden.nl/product/paulus-zendingsreizen-spelbord/>
- De kaartjes: <https://www.bijbelsopvoeden.nl/product/paulus-zendingsreizen-vraagkaartjes/>
- De spelregels: <https://www.bijbelsopvoeden.nl/product/paulus-zendingsreizen-spelregels/>
- Papier, schaar, lijm, groot A3 papier
- Kleurendobbelsteen, pionnen

Werkwijze

- Print het bordspel, de kaartjes en de spelregels voor ieder kind.
- Knip de kaartjes uit en knutsel het spel in elkaar.
- Speel het spel volgens de spelregels in groepjes.

Bron: www.bijelsopvoeden.nl

Bezoek een begraafplaats

Is er een begraafplaats in de buurt? Bezoek met de kinderen de begraafplaats. Leg van tevoren uit waarom je rustig en eerbiedig bent op een begraafplaats. Kijk met de kinderen naar grafstenen. Zoek grafstenen op met Bijbelteksten. Wat zeggen die teksten?

Let op! Het is belangrijk om de achtergrond van de kinderen te weten. Hebben ze van dichtbij een sterfgeval meegemaakt? Is dat kort of lang geleden? Stel eventueel ouders van tevoren op de hoogte van het bezoeken van een begraafplaats.

Kijk voor andere ideeën eens op www.pinterest.com/hhjooppinterest/

Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is in het verleden bij iedere Bijbelstudie een apart A4 vel gemaakt, met 1 verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Kleur de kleurplaat en trek de tekst over met mooie kleurtjes.

De mensen brachten Eutychus levend mee en zij werden enorm getroost.

(naar Handelingen 20:12)

De vragen 1 en 3 uit het bijbelstudieboekje kunnen mondeling met de kinderen besproken worden.

